

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖZEL YETENEK SINAVLARINDA ÖĞRENCİ PERFORMANSININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bülent BAYAZIT

Kocaeli Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin Beden Eğitimi ve Spor
Programı İçin Öngördüğü
BİLİM UZMANLIĞI (MASTER) TEZİ
olarak hazırlanmıştır.

79810

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

KOCAELİ
1998

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖZEL YETENEK SINAVLARINDA ÖĞRENCİ PERFORMANSININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bülent BAYAZIT

Kocaeli Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin Beden Eğitimi ve Spor

Programı İçin Öngördüğü

BİLİM UZMANLIĞI (MASTER) TEZİ

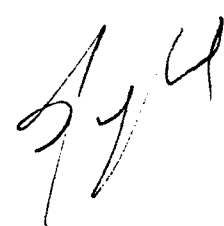

olarak hazırlanmıştır.

Danışman: Prof.Dr.Nafiye KIYAK

KOCAELİ
1998

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü' ne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında
BİLİM UZMANLIĞI (MASTER) TEZİ olarak kabul edilmiştir.

	<u>Ünvanı Adı SOYADI</u>	<u>İMZA</u>
Başkan	Prof.Dr. İlkay KASATURA	
Üye	Doç.Dr.Nuray SUNGUR	
Üye (Danışman)	Prof.Dr.Nafiye KIYAK	

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

23...129/1998

Prof.Dr. Ali SAZCI
Enstitü Müdürü

ÖZET

Özel Yetenek Sınavlarında Öğrenci Performansının Değerlendirilmesi

Bu çalışmanın amacı Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne girmek isteyen adayların genel bir profilini çıkarmak, bu adayların sınavlardaki performanslarını analiz etmek, başarı puanını etkileyen parametreler arasında ilişkileri incelemek ve elde edilen verilerden hareketle uygulanan sınav sistemini yeniden gözden geçirmek olarak özetlenebilir. Bu amaçla 1997 yılında I. ve II. Öğretim sınavlarına katılan toplam 870 adayın bu sınavlarda elde ettikleri dereceler istatistiksel metotlarla kız adaylar ve erkek adaylar için ayrı ayrı incelenerek değerlendirilmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümüne Kocaeli ve çevresinde oturan, 17-21 yaş grubu arasındaki gençlerin başvuruda bulunduğu anlaşılmaktadır. Yaptığımız çalışmada başarı puanının oluşumunda en etkili faktörün özel yetenek puanı olduğu, istatistiksel verilere göre ÖSS-EA puanı ile OÖBP'nin başarı puanı ile anlamlı bir ilişki içinde olmadığı görülmüştür. Başarı puanının, özel yetenek puanı ile ilişkisinin, her iki öğretim için kuvvetli bir lineerlik içinde anlamlı olduğu görülmektedir (I. Öğretim için kızlarda $r=0.98$, $p<0.05$; erkeklerde $r=0.99$, $p<0.05$ ve II. Öğretim için kızlarda $r=0.99$ ve $p<0.05$; erkeklerde $r=0.99$, $p<0.05$). Bu verilere göre tüm adayların başarı sıralamasında en etkili faktör özel yetenek sınav puanı olmaktadır.

Başarı puanını doğrudan etkileyen Özel Yetenek Puanı, farklı test puanlarının toplamı olup bu test sınavından elde edilen puanlarla anlamlı ilişki içindedir. Ancak istatistiksel analizler test puanlarının kendi aralarında anlamlı ilişkiler içinde olmadıklarını göstermektedir. Testlerden elde edilen ve özel yetenek puanını oluşturan puanların kendi aralarında anlamlılık ilişkilerinin zayıf olması, adayın birbirinden bağımsız parametrelere bağlı olarak değerlendirildiğini ifade eder.

Ayrıca kız adaylar ve erkek adayların her iki sınavda elde ettikleri test sınavı ortalama değerleri ile standart sapma değerlerinin birbirine son derece yakın olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi ve spor, özel yetenek sınavı, performans analizi.

ABSTRACT

Evaluation Of Student's Performance In Exams For Physical Education and Sports Education

The aim of this study is to evaluate the data obtained from the entering exams performed by Physical Education and Sports Department of Kocaeli University in 1997. In order to analysis of the physical performance, the 870 candidates were asked to pass eight special tests described in a booklet given before examination. Each test was applied in different ways to the female and male candidates.

The candidates participated in the Physical Education and Sports Exam were found to be in 17-21 age group living mainly in Kocaeli and its nearby. In this study, the main parameter influenced the candidate's grade is the total point obtained from special physical tests. The statistical relationship between the grade and total test point is found to be $r=0.98$, $p<0.05$ for female and $r=0.99$, $p<0.05$ for male candidates in the first education's exam and $r=0.99$ and $p<0.05$ for female and $r=0.99$, $p<0.05$ for male candidates in the second education's exam.

Although the total grade of physical tests is found directly related to each physical test points, there is no significant relationship between the individual physical test results.

In addition, the average values of test parameters and their standard deviations obtained from the first education's exam for both male and female candidates have been found in extremely good agreement with the values of the exam of the second education.

Key words: Physical education and sports, performance analysis, ability test in sports.

TEŐEKKÖR

Yüksek Lisans tez çalışmamı yöneten, bilgi ve deneyimleri ile beni yönlendiren, hocam Prof.Dr.Nafiye KIYAK'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamın araştırma ölçüm safhasında destek veren tüm Bölüm Arkadaşlarıma, ayrıca tezimin hazırlanması ve yazımı safhasında yardımını gördüğüm eşim Okt.Betül BAYAZIT'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
ÇİZELGELER DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Özel Yetenek Sınavları	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Temel Motorik Özellikler	4
2.1.1. Kuvvet	5
2.1.2. Dayanıklılık	6
2.1.3. Sürat	8
2.1.4. Hareketlilik	8
2.1.5. Beceri	9
2.1.6. Esneklik	10
2.2. Sıçrama	10
2.3. Cimnastik	11
2.4. Beden Eğitimi ve Spor	11
2.4.1. Beden Eğitimi	12
2.4.2. Spor	12
2.4.3. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları	13
2.5. Türkiye’de Beden Eğitimi Tarihi	13
2.6. Özel Yetenek Sınavlarının Tarihçesi	14
2.7. Özel Yetenek Sınavları(1996-1997 Yılı Dökümü)	15
3. GEREÇ VE YÖNTEMLER	18
3.1. Başarı Puanının Belirlenmesi	18
3.2. Atletizm Eleme Sınavları	19
3.2.1. 100 m Sürat Koşusu	19
3.2.2. 800 m ve 1500 m Orta Mesafe Koşusu	20
3.3. İkinci Aşama Salon Test Sınavları	21
3.3.1. Beceri-Denge ve Koordinasyon Testi	21
3.3.2. Mekik Testi	25
3.3.3. Esneklik Testi	26
3.3.4. Sıçrama Testi	27
3.3.5. Ritm Testi	28
3.3.6. Cimnastik Testi	28
4. BULGULAR	30
4.1. Kız Adaylar	30
4.1.1. Kız Adayların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	30
4.1.2. Kız Aday Sayısının Yörelere Göre Dağılımı	31

4.1.3. ÖSS-EA Puan Dağılımı	32
4.1.4. Başarı Puanının ÖSS-EA ve Diğer Fiziksel Parametreler ile İlişkisi	33
4.1.5. Özel Yetenek ile Test Sınavları Arasındaki İlişki	35
4.2. Erkek Adaylar	37
4.2.1. Erkek Adayların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	37
4.2.2. Erkek Aday Sayısının Yörelere Göre Dağılımı	38
4.2.3. ÖSS-EA Puan Dağılımı	38
4.2.4. Başarı Puanının ÖSS-EA ve Diğer Fiziksel Parametreler ile İlişkisi	39
4.2.5. Özel Yetenek ile Test Sınavları Arasındaki İlişki	41
5. TARTIŞMA	44
5.1. Özel Yetenek Sınavına Başvuran Adayların Kesiti	44
5.2. Başarı Puanını Etkileyen Faktörler	45
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	50
KAYNAKLAR DİZİNİ	53
ÖZGEÇMİŞ	54

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ÖSS	: Öğrenci Seçme Sınavı
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
ÖSS-EA	: Öğrenci Seçme Sınavı-Eşit Ağırlık
KO.Ü.	: Kocaeli Üniversitesi
OÖBP	: Orta Öğretim Başarı Puanı
sn	: saniye
dak	: dakika
B.E.S.Y.O.	: Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
S.Bil.Tek.Y.O.	: Spor Bilimleri Teknolojisi Yüksek Okulu
Eğt. Fak.	: Eğitim Fakültesi
Fen-Ed.Fak.	: Fen - Edebiyat Fakültesi

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Temel motorik özelliklerin sınıflandırılması.....	4
Şekil 2.2. Kas kuvveti türleri ve özel kuvvetin sınıflandırılması.....	5
Şekil 2.3. Çalışma biçimleri ve kasılma türlerine göre kuvvetin yapısı.....	6
Şekil 2.4. Pasif esnetme tekniğinin uygulanma biçimi.....	9
Şekil 2.5. Aktif esnetme tekniğinin uygulanma biçimi.....	10
Şekil 3.1. Beceri-Denge ve Koordinasyon Testi için hazırlanan parkurun şeması.	24
Şekil 3.2. Mekik test sınavının yapılış şekli.....	25
Şekil 3.3. Esneklik test sınavının yapılış şekli.....	26
Şekil 3.4. Sıçrama test sınavının yapılış şekli.....	27
Şekil 3.5. Kızlar için geliştirilmiş cimnastik serisi.....	29
Şekil 3.6. Erkekler için geliştirilmiş cimnastik serisi.....	29
Şekil 4.1. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavına başvuran kız aday sayısının yaş gruplarına göre dağılımı.....	31
Şekil 4.2. Kız adayların sayılarının yörelere göre dağılımı.....	31
Şekil 4.3. ÖSS-EA puanlarının kız aday sayısına göre dağılımı.....	32
Şekil 4.4. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavına başvuran erkek aday sayısının yaş gruplarına göre dağılımı.....	37
Şekil 4.5. Erkek adayların sayılarının yörelere göre dağılımı.....	38
Şekil 4.6. ÖSS-EA puanlarının erkek aday sayısına göre dağılımı.....	39

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. Özel yetenek sınavı ile öğrenci alan okullar ve sınav sistemleri ile ilgili bilgiler.....	16
Çizelge 3.1. Başarı puanının hesaplanması ve puanların dağılımı.....	19
Çizelge 3.2. Bayan ve erkek adayların 100 m sürat koşusu dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması.....	20
Çizelge 3.3. Bayan ve erkek adayların 800 m ve 1500 m dayanıklılık koşusu dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması.....	21
Çizelge 3.4. Bayan ve erkek adayların beceri-denge-koordinasyon dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması.....	23
Çizelge 3.5. Bayan ve erkek adayların mekik test sınavında mekik sayısına karşılık gelen puanları.....	25
Çizelge 3.6. Bayan ve erkek adayların esneklik dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması.....	26
Çizelge 3.7. Bayan ve erkek adayların sıçrama dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması.....	27
Çizelge 3.8. Bayan ve erkek adayların cimnastik dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması.....	28
Çizelge 4.1. Kız adayların başarı puanını oluşturan sınavlarda elde ettikleri derecelerin en küçük, en büyük, ortalama değerleri ile standart sapma değerleri.....	33
Çizelge 4.2. Başarı puanının diğer parametrelerle başarı sıralaması içindeki ilişkisi.....	34
Çizelge 4.3. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan kız adayların test sınavları ile özel yetenek puanı arasındaki ilişki.....	35
Çizelge 4.4. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan kız adayların testler arasındaki başarı sıralamasına göre var olan ilişki dereceleri.....	36

Çizelge 4.5. Erkek adayların başarı puanını oluşturan sınavlarda elde ettikleri derecelerin en küçük, en büyük, ortalama değerleri ile standart sapma değerleri.....	40
Çizelge 4.6. Başarı puanının diğer parametrelerle başarı sıralaması içindeki ilişkisi.....	41
Çizelge 4.7. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan erkek adayların test sınavları ile özel yetenek puanı arasındaki ilişki.....	42
Çizelge 4.8. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan erkek adayların testler arasındaki başarı sıralamasına göre var olan ilişki dereceleri.....	43
Çizelge 5.1. Cimnastik puanlarının birbiri ile anlamlılık ilişkisi.....	49

1. GİRİŞ

Spor, insanlık tarihinin başlangıcına kadar uzanan bir geçmişe sahip olup toplumsal yaşantımızın vazgeçilmez bir olgusudur. Bu olgu günümüzde, özellikle sanayinin hızlı gelişimi, yoğun kentleşme, iş bölümü, serbest zaman artışı gibi temel toplumsal değişimlere bağlı olarak yeni bir anlam ve içerik kazanmıştır.

Çağdaş dünyamızda spor, gerek yarışma ve performansa dönük olarak, gerekse sağlıklı bir yaşam elde etmek, eğlenmek ve toplumsal bağları güçlendirmek amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle dünyada ve ülkemizde spora duyulan ilgi artmakta yeni açılan spor branşları ile de daha fazla kişinin spor yapması sağlanmaktadır.

Tüm bu yeni anlam, içerik ve amaca yönelik çalışmaların doğru yapılabilmesi için spor alanında yetişmiş, akademik çalışmalar yapmış ve bunlara bağlı olarak da bu çalışmaları sürdürebilecek eğitimci ve bilim adamlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle üniversitelerin spor yüksekokulları ve fakültelerine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümleri kurulmaktadır. Ancak, ülkemizde bu bölümlerin kurulabilmesi için fiziki yapının ve akademik elemanın yetersiz oluşu ve bu okullara seçilen öğrencilerin hangi kriterlere göre seçileceği ve hangi programlara göre yetiştirileceği bir standarda bağlanmış olmadığından yukarıda sözünü ettiğimiz evrensel boyutlar yakalanamamaktadır. Biz bu çalışma ile bu sorunlardan biri ve en önemlisi olan Özel Yetenek Sınavları ve bu sınavların nasıl organize edileceği konusunu irdelemeye çalışacağız.

1.1. Özel Yetenek Sınavları

Özel yetenek sınavlarında öğrencinin motorik ve koordinatif yeteneklerine mi, yoksa eğitimci olacakları için bunların yanında başka yeteneklerinin de olması gerektiğine mi bakılması sorunu bu sınavların en can alıcı noktasını oluşturmaktadır.

Daha önceki dönemlerde bu öğrenciler sadece sportif performansları ölçülerek alınmalarına karşın son zamanlarda ülkemizde lise öğrenimi sonrasında merkezi olarak

yapılan bu sınavların öğrencilerin bilgisini ölçen tek sınav olması nedeniyle Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) ve Orta Öğretim Başarı Puanı'nın (OÖBP) sınav sonuçlarına eklenmesi ile öğrenci kalitesinin yükseltileceği düşünülmektedir. Bu sınavlardan alınan puanların özel yetenek sınavlarına belirli oranlarda eklenmesi ile bu olay daha da somutlaştırılmak istenmektedir.

Bizce, tüm bu uğraşlar istenilen sonucu verememektedir. Bu okullara girecek öğrencilerin sportif performanslarının ölçülmesi yanında, zihinsel yeteneklerinin, konuşma ve kendini ifade edebilme özelliklerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü, sportif performans bir bileşenler bütünüdür. Bu bütün içinde yer alan çeşitli bileşenlerin karşılıklı etkileşimlerinin yönü ve derecesi performansı belirler (Özer, 1990).

Bu çalışma ile Kocaeli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, 1997-1998 öğretim yılı I. ve II. öğretim için yaptığımız özel yetenek sınavına giren tüm adayların sportif performanslarını ölçerek özel yetenek sınavında uygulanan testler ile hem kendi aralarında hem de ÖSS-EA ve OÖBP ile olan ilişkileri ve ayrıca bunların başarı sıralamasına olan etkileri araştırılmaktadır.

Araştırmamızın temel amacı Bölümümüze başvuruda bulunan adayların çeşitli yönleri ile (yaş, cinsiyet, bölge veya il, ÖSS ve OÖBP puanları ile yetenek sınavlarında gösterdikleri performansları ve bunlar arasındaki ilişkiler) inceleyerek, bu adayların genel bir profilini çıkarmaktır.

Araştırma ile toplanacak veriler özellikle;

1. Bu çalışma, araştırmaya katılan adayların genel bir kesitini ortaya koyacak, özellikle Bölümümüze başvuruların hangi yaş grupları, hangi yöre ve illerden yapıldığı saptanabilecektir.
2. Adayların özel yetenek sınavlarındaki performanslarının incelenmesi sonucunda elde edilecek veriler üzerinde düşünme, tartışma ve yeni araştırma olanakları yaratarak daha sonraki yıllarda yapılacak özel yetenek sınavlarının planlanması ve organizasyonunda yardımcı ve yönlendirici olacaktır.

3. Bölüme alınacak öğrencilerin başarı puanı sıralamasında, öğrenci başarısını özel yetenek sınavında yapılan testlerin, ÖSS-EA puanının ve OÖBP'nin hangi oranda etkilediği saptanabilecektir.
4. Özel yetenek sınavına katılan adayların tüm verilerinin titizlikle ölçülüp değerlendirilmesi, istatistiksel analizlerin yapılmış olması ve elde edilen bulguların, gelecekte yapılacak bilimsel çalışma ve araştırmalarda referans kaynağı olabilecektir.

Özel yetenek sınavında yapılan testler arasındaki istatistiksel analiz, testlerin benzerliklerini veya başarı üzerindeki anlamlılık derecesini ortaya koyacağından, halen uygulanmakta olan bu programın öğrenci seçiminde ne denli amaca uygun olduğunu test etmemize olanak tanıyacaktır.

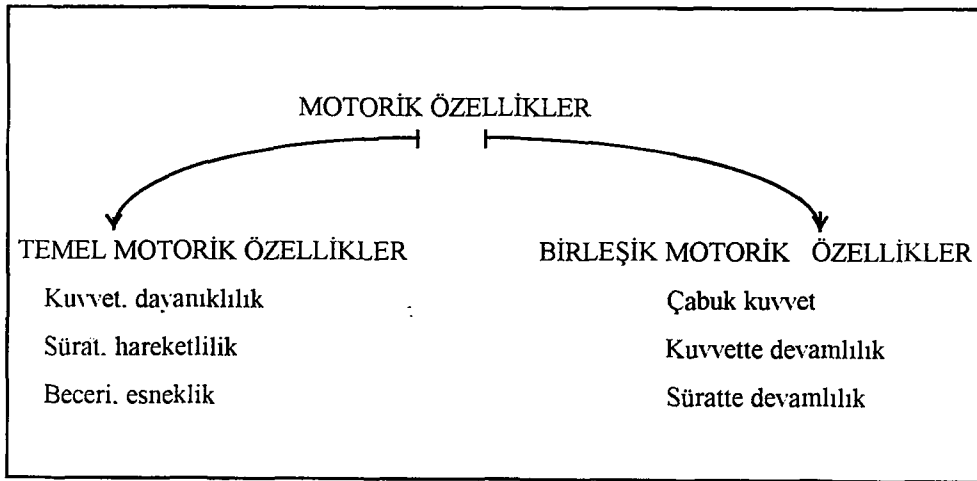

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde tez konumuza esas olan ve özel yetenek sınavlarında uygulanan testlerin değerlendirilmesinde yararlanılan temel kavramlar hakkında bilgi verilmektedir.

2.1. Temel Motorik Özellikler

İnsanın temel motorik özellikleri bedensel güç ve yeteneğini, karmaşık yapıdaki motorik spor kapasitesini belirleyen unsurlardır. Motorik özellikler, insanın doğasında olup kısmen bağımsız öğelerdir. Yani bu özellikler, bireyin yaşamında hiçbir şekilde antrenman yapılmısa da doğal bir gelişme izler. Örnek olarak kuvvet motorik bir özelliktir. Antrenman olmasa da vücudun gelişimine paralel olarak 25-30 yaşına kadar gelişir. Motorik özellikler yönlendirilebilir veya geliştirilebilir. Bu gelişimini etkilemek için spor alıştırmaları yapmak gerekir. Motorik özellikler Şekil 2.1’de görüldüğü gibi temel ve birleşik olmak üzere iki ana bölümde incelenir.

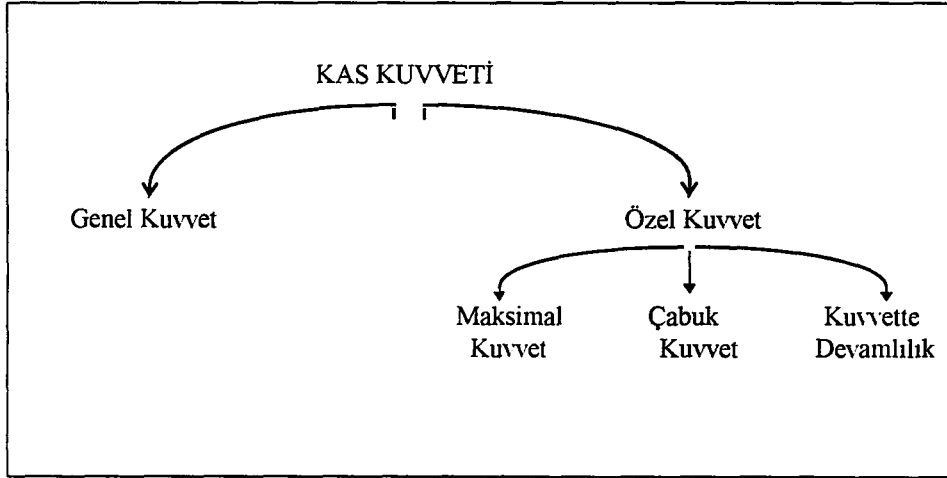
Şekil 2.1. Temel motorik özelliklerin sınıflandırılması

2.1.1. Kuvvet

Kuvvet biyomekaniksel tanımı itibarı ile hareketi başlatan veya bitiren, iş yapabilme yeteneğini direkt doğrudan etkileyen ve dolayısıyla enerji üretimi veya tüketiminde etkili temel fiziksel büyüklüktür. Kuvvet kavramı sporun her alanında mutlak olması gereken, “olmazsa olmaz” az veya çok vazgeçilmez bir kavramdır. Halter sporunda kuvvet sporcunun aktivitesini etkileyen en önemli faktördür. Buna karşın uzun mesafe koşularında kuvvet sporcuya halterdeki kadar gerekli olmayabilir. Burada sözünü ettiğimiz kas kuvvetidir.

Kuvvet Türleri

- a) Genel Kuvvet: Kuvvetin herhangi bir spor dalına yönelmeden, genel anlamda tüm kasların kuvvetidir.
- b) Özel Kuvvet: Belli bir spor dalına yönelik kuvvet olup sportif alıştırmalarla geliştirilebilen kuvvettir. Spor dallarının özelliklerine göre, maksimal kuvvet, çabuk kuvvet ve kuvvette devamlılık şeklinde sınıflandırılır. Maksimal kuvvet, kas sisteminin isteyerek geliştirebildiği en büyük kuvvettir. Body-building ve halter sporundaki kuvvet buna örnektir. Çabuk kuvvet ise sinir-kas sisteminin yüksek hızda bir kasılma ile direnci yenebilme yeteneği olarak tanımlanır.

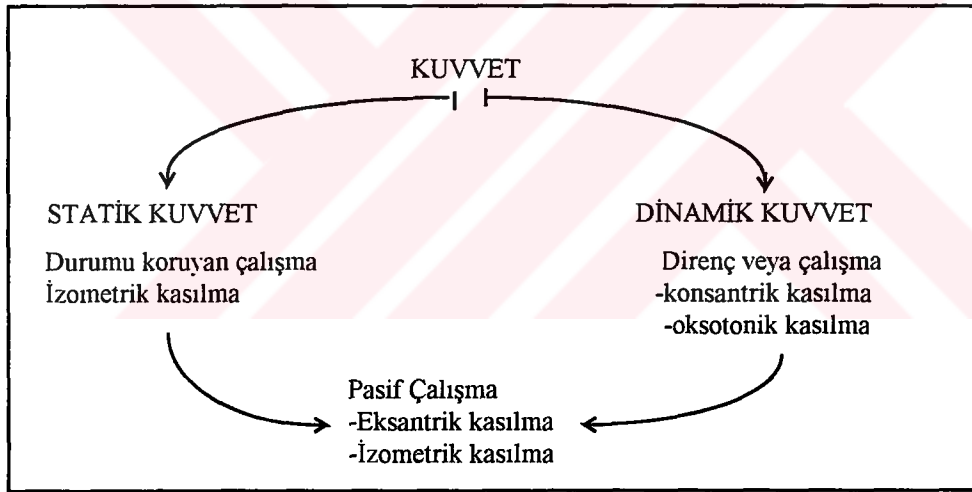

Şekil 2.2. Kas kuvveti türleri ve özel kuvvetin sınıflandırılması

Sprinterlerde ani ivmeli hareket yapabilme özellikleri (çıkış hızları gibi) bu kuvvetin geliştirilmesine dayanır. Kuvvette devamlılık, sürekli kuvvet gerektiren çalışmalarda organizmanın yorulmaya karşı direnç yeteneğidir. Branş sporları için bu esasa dayalı kuvvet geliştirilmesi gerekir.

Kuvvetlerin Sınıflandırılması

Statik kuvvette, kuvvetin uygulandığı kasın uzunluğu değişmez. Halter sporunda kaldırma anında çalışan kaslardaki kuvveti statik kuvvet veya izometrik kasılma olarak adlandırabiliriz. Dinamik kuvvette, kuvvetin uygulandığı kasın uzunluğu değişir. Yüzme sporunda yüzücünün su içindeki hareketlerine bağlı olarak kol bacak kaslarının kasılma sırasında boyu değişir. Kısılması durumunda “konsantrik” uzaması durumunda “oksotonik” kasılma olur.

Şekil 2.3. Çalışma biçimleri ve kasılma türlerine göre kuvvetin yapısı (Sevim, 1995)

2.1.2. Dayanıklılık

Dayanıklılık, organizmanın uzun süre devam eden sportif alıştırmalarda yorgunluğa karşı koyabilme ve oldukça yüksek yoğunluktaki yüklenmeleri uzun süre devam ettirebilme yeteneğidir. Dayanıklılığın aşağıda belirtilen etkileri söz konusudur.

1. Vücut çok kısa sürede toparlanır.
2. Vital kapasite artar.
3. Kalp güçlendirilir.
4. Aktif kılcal damarların sayısı arttırılır.
5. Organizmanın enerji kapasitesi arttırılır.
6. Enerji oluşum düzeyini etkiler.
7. Organizmanın O2 alınıp vermedeki kapasitesi artar.
8. Metabolik olaylarda süt asidinin nötralize edebilme yeteneği artar (Sevim, 1995).

Dayanıklılık, çeşitli kriterlere göre sınıflandırılabilir. Bunlardan ilki spor türüne göre yapılan sınıflamadır. Buna göre dayanıklılık ikiye ayrılır. Her sporcuda bulunması gereken minimum dayanıklılık özelliğine “genel dayanıklılık” denir. Buna karşın özel spor dallarına göre, o spor dalının gerektirdiği teknik-taktik uygulaması ile ortaya konan dayanıklılığa “özel dayanıklılık” denir.

Enerji oluşumu açısından da dayanıklılık aerobik ve anaerobik dayanıklılık olarak ikiye ayrılır. Aerobik dayanıklılık, organizmanın aerobik enerji üretimine bağlı olarak ortaya çıkan bir kondisyon özelliğidir. Anaerobik dayanıklılık, süratli, dinamik, çok yüksek ve maksimal yüklenmelerde organizmanın vücuttaki enerji depolarından yararlanarak herhangi bir sportif etkinliği yürütebilmesidir (Sevim, 1995) .

Süre açısından dayanıklılık, kısa, orta ve uzun süreli dayanıklılık olmak üzere üçe ayrılır. Kısa süreli dayanıklılık, 45 sn ile 2 dk arasında olan çalışmalarda kendini gösterir. Anaerobik kapasite ağırlıklı olup, aerobik ve anaerobik çalışma söz konusudur. Orta süreli dayanıklılık, 2-8 dk arasında olan çalışmalarda işi başarabilme yeteneğidir. Hem aerobik hem de anaerobik çalışma söz konusudur. Uzun süreli dayanıklılık, 8 dk ve üzerinde yapılan çalışmalarda olur. Tamamen aerobik çalışma söz konusudur.

Motorik özellikler açısından dayanıklılık, kuvvette devamlılık, çabuk kuvvette devamlılık ve süratte devamlılık olarak üçe ayrılır.

Kasların çalışma türleri açısından da dayanıklılık, dinamik ve statik olarak ikiye ayrılır. Dinamik dayanıklılık, hareketliliğe, statik dayanıklılık, hareketsizliğe bağlıdır.

2.1.3. Sürat

Sürat, sporcunun kendisini en yüksek hızda bir yerden bir yere hareket ettirebilme yeteneğidir. Devirli ve devirsiz sporlardaki sürat olarak ikiye ayrılır. Devirli sporlardaki sürat, adım frekansı ve adım uzunluğuna dayanır. Örnek olarak, koşular. Devirsiz sporlardaki süratte hareketin uygulanmasında, başlangıç, uygulanış ve bitiriş bölümleri vardır. Örnek olarak sportif oyunlar.

Sürati etkileyen faktörler beş ana başlık altında toplanabilir:

- a) Fizyolojik faktörler: O₂ kapasiteleri, koordinasyon, kas gücü, nabız, dolaşım sistemi, kas tipleri, laktik asit düzeyi, aerobik-anaerobik güç vb.
- b) Antropometrik faktörler: Vücut hacmi, organlar, yaş, boy, kilo, cinsiyet, kemikler vb.
- c) Motorik faktörler: Kas kuvveti, dayanıklılık, beceri, esneklik, kuvvet vb.
- d) Sinirsel ve psikolojik faktörler: Motivasyon, sinir sistemi, refleks, reaksiyon zamanı vb.
- e) Antrenman faktörleri: Isınma, sürat çalışmaları, germe cimmnastiği vb. Dış etkenler; iklim, zemin, kıyafet vb. (Weineck, 1988).

2.1.4. Hareketlilik

Hareketlilik, tüm eklem hareketi boyunca hareket edebilme yeteneğidir. Birçok spor dalında genel ve özel hareketlilik yeteneklerinin, sporun yapısına ve gereksinimlerine cevap verecek şekilde geliştirilmesi istenilen sonuçlara ulaşılabilmesi açısından önemlidir (Wirhed, 1984).

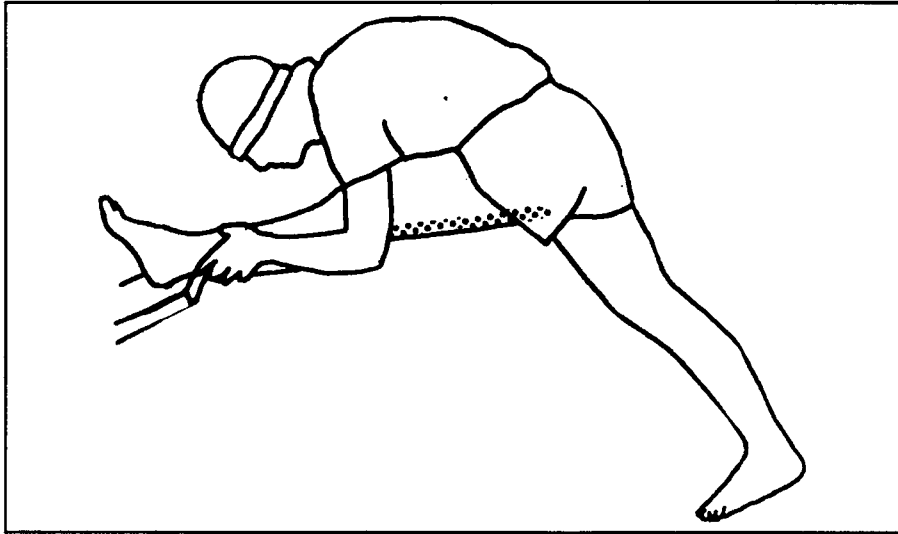
Hareketliliğin Sınıflandırılması

Aktif hareketlilik, kas aktivitesi ile hareketin uygulanmasıdır. Aktif hareketlilik, eklem kendi başına yardımsız kas faaliyeti ile yapabildiği mümkün olan en büyük hareket genişliğidir. Pasif hareketlilik, dış kuvvetlerin etkisiyle yapılan çalışmalardır. Statik hareketlilikte, eklem durumu belli bir süre korunur. Bu uygulama sırasında

yük verilebilir veya verilmeyebilir. Dinamik hareketlilikte kas aktif olarak sürekli esnetilir. Dinamik hareketlilik, statik hareketlilikten daha büyüktür ve kas kullanımını daha yoğunur. Genel hareketlilik relatif olup değişkendir. Özel hareketlilik ise hareket akışı içerisinde kullanılan belli eklemlerin çalıştırılması olarak tanımlanır. Spagat hareketi, özel hareketliliğe iyi bir örnektir.

2.1.5. Beceri

Beceri, istemli ve istemsiz hareketlerin düzenli, uyumlu ve amaca yönelik bir hareket dizisi içerisinde uygulanması olup organizmanın sinirsel bir gücüdür. Becerili hareketler, amaca uygun, ekonomik ve kısa sürede her türlü harekete cevap verebilme yeteneği taşır. Genel beceri, her spor dalı için geçerli olan genel anlamdaki vücut koordinasyonudur. Özel beceri, uygulanan, yapılan spor dalına yönelik, o spor dalının özelliklerini içeren teknik-taktik vb. hareketlerin koordinasyonudur. Vücut ağırlığı, boy, zaman ayarlama, denge, reaksiyon zamanı, hareketin sürati, hareketin yönü ve uzaklığı, yaş, sakatlıklar vb. beceriyi etkileyen faktörlerdir (Sevim, 1995).

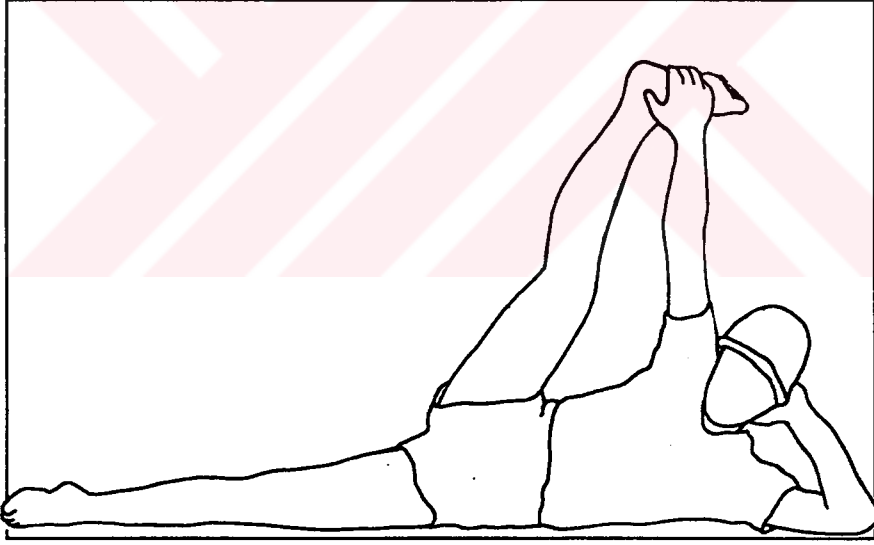

Şekil 2.4. Pasif esnetme tekniğinin uygulanma biçimi

2.1.6. Esneklik

Esnetme, pasif, pasif-aktif, aktif-yardımlı ve aktif esnetme olmak üzere dört bölüme ayrılmıştır. Şekil 2.4.'te görülen pasif esnetme yönteminde dışarıdan bir yardım söz konusudur. Yardım bir kişi veya araç olabilir.

Pasif-aktif esnetme yönteminde de bir yardımcı kullanılır. Bu yöntemin pasif yöntemden farkı, esnetilecek olan eklem yardımcı tarafından ağrı sınırına kadar esnetilir. Aktif-yardımlı esnetme yönteminde kişi esnetilecek eklemi yapabildiğince esnetmeye çalışır. Kendi gayreti ile esneyebildiği noktaya geldiğinde yardımcı devreye girer ve hareketi daha ileriye götürerek birkaç saniye bekletir. Şekil 2.5.'te gösterilen aktif esnetme yöntemi yardımcı olmaksızın kişinin kendisi tarafından uygulanan bir yöntemdir.

Şekil 2.5. Aktif esnetme tekniğinin uygulanma biçimi

2.2. Sıçrama

Sıçrama, her ne yöne olursa olsun ayakların yerden kesilmesi durumudur. Sıçrama, sporsal olarak değerlendirildiğinde her branşın kendine özgü bir sıçrama şekli

olduğu gözlemlenir. İyi bir sıçrama, bireyin fiziksel kapasitesi ve teknik yönden farklılığı göz önüne alındığında diz ve kalça eklemine fleksiyonu ve kolların aşağıdan yukarıya doğru kaldırılarak veya kaldırılmadan kollardan kuvvet alınması ya da alınmaması durumunda dikey olarak en üst seviyeye çıkılabilmektedir.

2.3. Cimnastik

Cimnastik, vücudun çeviklik, esneklik ve denetimine dayanan, aletli ve aletsiz olarak gösteri niteliğinde yapılan sistematik hareketler bütünü olup görme duyusuna yönelik duruş ve hareketler ile işitme duyusuna hitap eden ritimle birleşir. Uygulanması heyecan veren, seyretmesi ise hayranlık uyandıran, yaşadığımız modern çağa çok uygun olan ve vücudun doğal hareketlerini kullanarak bütün kasların çalışmasını sağlayan cimnastik branşı bu yönüyle diğer branşlardan ayrılır. Burada doğal olarak sporcunun kendisiyle yaptığı mücadele söz konusudur. Bu mücadelede sporcunun hareketlerini hatasız ve akıcı bir şekilde tamamlaması için, vücudu kontrol altında tutabilme özelliğine sahip olması istenir. İyi ve doğru yönlendirilmiş cimnastik programı esneklik, koordinasyon, kuvvet, çabukluk gibi fiziksel özellikleri geliştirir. İşte bu özellikleri ile cimnastik, bütün dünyada kitle sporu olarak kabul edilen ve temel spor olarak da uygulamaya konulan, çok teknik bir daldır.

2.4. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi ve spor, birbirini tamamlayan ve birbirinden ayrı düşünülmemesi gereken iki kavram olup kişilerin beden, ruhen, fikren gelişmelerini sağlayan ve bu öğeler arasında koordinasyonu kuran bir bilim dalıdır. İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek ve iradesini güçlü kılmak beden eğitimi ve sporun temel amaçlarıdır. Bu kavram, sosyal ve ekonomik kalkınmanın da temel unsurları arasında yer aldığı gibi kişinin keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönünü harekete geçiren önemli bir faktördür (Erkal, 1982).

2.4.1. Beden Eğitimi

Eğitimin toplumsal ve bireysel değerini hiç kimse yadsıyamaz. Eğitim, kişiye çeşitli değerler kazandırdığı ölçüde o bireylerin azlığı ve çokluğu da toplumun kalitesini ve düzeyini belirler. Beden eğitimi ve insan yaşamı, günümüz dünyasında iç içe girmiş bir olgudur. Hangi yaşın insanı olursa olsun bilinçli uygulanan beden eğitimi tüm yaşam süresi içinde kişiyi sağlıklı ve mutlu kılar. Beden eğitimi, kişinin ilgi ve gereksinme duyduğu spor dalında yeterince enerji ve güç harcayarak organizmanın çalışmaya etkin olarak katılmasıdır. Beden eğitiminin amacı, milli eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruhen ve fikren gelişimini sağlamaktır. Oyun, cimmastik, sportif çalışmaların tümü ile kişinin bedence sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olması görüntüsündedir (Aslan, 1979).

Nash ve Barrow beden eğitiminin amaçlarını dört başlık altında ifade etmektedir.

1. Organik gelişme: Organizmanın kalıtsal güçlenmesi, hareket sonucu kas-kemik sistemlerinin ve iç organların sağlık ve dayanıklılık kazanarak gelişmesidir.
2. Heyecansal gelişme: Karmaşık, dengesiz ve gergin tepkilerin bir düzen ve anlaşılır bir biçimde gelişmesidir.
3. Sinirsel ve kassal gelişme: Sinir-kas sistemi koordinasyonu ve kassal eğitim sonucunda yeteneklerin ve motorsal becerilerin gelişmesidir.
4. Sosyal gelişme: Sosyal bir yapıya sahip olma, çevre edinme ve bireyin kendini gerçekleştirmesidir.

2.4.2. Spor

“Spor” olgusu sözlük anlamı olarak disport kelimesinin kısaltılmışı olup, oyun, oyalanma, işten uzaklaşma anlamına gelmektedir. Bütün basitliğine karşın özde doğru ve yol gösterici olan ve sözlük tanımına göre oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma olarak tanımlanan spor aynı zamanda teknolojik ilerlemenin sonucu ortaya çıkan “boş zaman” olgusundan hareketle daha çok önem kazanmıştır. Ayrıca, tarih

sahnesine ilk olarak çıkan bireysel sporlar, daha sonraları giderek toplumsallaşan üretimin gerektirdiği ayrıntılı işbölümü sonucunda bir bakıma “yapay” olan takım sporları ile birlikte anılmaya başlanmıştır. Spor başka bir anlamda: Spor yapan (sporcu) için kazanmaya dönük teknik ve fizik bir çaba ve izleyen (seyirci) açısından yarışmaya dayalı estetik bir süreçtir. Kısaca spor, bireysel ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir.

2.4.3. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları

Beden eğitimi ve sporun genel amaçları aşağıda verildiği gibi sınıflandırılabilir.

- a) Kişisel yönden: Bu amaç, kişiye bedensel, ruhsal ve estetik yönden fayda sağlar. Örnek olarak, iş, oyun kazalarında ilkyardım, düzenli günlük yaşantı, dengeli beslenme, kötü alışkanlıklardan kurtulma, ahlaki ve kültürel değerlere sahip olma vb.
- b) Sosyal yönden: Ferdin toplum üyeliği kazanmasında önem taşıyan bir amaçtır. Örneğin, arkadaş grubuna girerek çevre edinme, işbölümü içinde düzen sağlama vb.
- c) Ekonomik yönden: Kişideki görev sorumluluğunu geliştiren bir amaçtır. Örneğin, kişinin iş yaşamında yaratıcılığının artması vb.

2.5. Türkiye’de Beden Eğitimi Tarihi

Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerine hizmet öncesi eğitim veren kurumların, ilk kuruluş çabaları Cumhuriyet öncesi dönemlere rastlamaktadır. Özellikle beden eğitimi dersinin ilk defa 1864 yılında Harbiye ve Askeri İdadi’lerde, 1884’te Bahariye Mektebi’nde, 1914’te Medrese ve Rüştiye’lerde okutulmaya başlanmasından sonra, beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. 1926 yılında Selim Sırrı Tarcan’ın çabaları ile İstanbul Çapa’da beden

eğitimi yetiştiren ilk ciddi ğretim faaliyeti başlatılmıştır. 1933'te Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'nün Beden Terbiyesi bölümü açıldı. Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi olarak değiştirilen ve üç yıllık eğitim veren bu bölümler 1978-1979 ğretim yılından itibaren dört yıla çıkartılmış, adı da Yüksek ğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü olarak değiştirilmiştir. 1979-1980 ğretim yılından başlayarak dört yıllık eğitim veren Yüksek ğretmen Okulları Beden Eğitimi Bölümleri'ni Ankara Gazi, İstanbul Atatürk, İzmir Buca ve Diyarbakır Yüksek ğretmen Okulları Beden Eğitimi Bölümleri'dir. Ayrıca 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununa göre Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olarak, 1974-1975 ğretim yılında Ankara'da 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi, 1975-1976'da İstanbul'da Anadolu Hisarı Gençlik ve Spor Akademisi ile Manisa'da Manisa Gençlik ve Spor Akademisi kurulmuştur. Ancak bu okullar bir süre sonra kapatılmıştır. 1982 yılından itibaren kapatılan akademilerin yerine kurulan beden eğitimi ve spor bölümleri üniversitelerin Eğitim Fakülteleri'ne bağlanmıştır. Günümüzde, Spor Yüksekokulları ve Fakültelere bağlı Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri dört yıllık olarak eğitimlerini sürdürmektedirler (Karaküçük, 1989).

2.6. Özel Yetenek Sınavlarının Tarihçesi

Gazi ğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü'nün Beden Eğitimi Bölümü'ne řu şartlarla ğrenci alınmaktaydı;

- T.C. vatandaşı olmak,
- Öğretmen okulu veya olgunluk diploması almış lise mezunu olmak (yatılılar için 25, yatısızlar için 30 yaşından büyük olmamak),
- Sağlam ve sıhhatli olmak,
- Seçme imtihanını kazanmak.

Seçme imtihanı ise; biyoloji, beden eğitimi tarihi, beden eğitimi teşkilatı ve genel kültürü ile ilgili bir kompozisyon ile uygulama olarak da aletli ve aletsiz cimnastik, toplu oyunlardan biri, atletizmde erkekler için 100m ile 3000 m , kızlar için

80m ile 1000m koşuları, her iki grup için uzun ve yüksek atlama, kızların top atma üzerinde yaptıkları denemelerden meydana gelmektedir.

1974-1975 öğretim yılından itibaren beden eğitimi bölümlerine giriş için önce öğrencinin üniversite seçme imtihanlarında belirli bir puanı tutturarak seçme imtihanına girmeleri sağlanmıştır. Seçme imtihanlarında, yine belirli bir konuda kompozisyon yazdırılmış, ayrıca cimnastik, atletizm ve seçmeli bir spor branşından öğrenci imtihana tabi tutulmuştur. Adaylar daha sonra sağlık kontrollerinden geçirilmişlerdir (Karaküçük, 1989).

2.7. Özel Yetenek Sınavları (1996-1997 Öğretim Yılı Dökümü)

Bu bölümde toplam 1996-1997 yılında özel yetenek sınavı yapan 12 Beden Eğitimi ve Spor Bölümü veya Yüksek Okulunun izlemiş olduğu programlarla ilgili bilgiler verilmektedir. Çizelge 2.1'de özel yetenek sınavı ile öğrenci alan bazı üniversitelerin sınav koşulları ve sınav programları verilmektedir.

Çizelge 2.1. Özel yetenek sınavı ile öğrenci alan okullar ve sınav sistemleri ile ilgili bilgiler(1997 dökümü)

ÜNİVERSİTENİN ADI Bed. Eğt. Yılı, O. veya Fak.	ÖSS PUANI	ETKİSİ	ÖÖBP ETKİSİ	BİRİNCİ AŞAMA SINAVI	ETKİSİ	İKİNCİ AŞAMA SINAVI	ETKİSİ	ALINACAK ÖĞRENCİ SAYISI KIZ ERKEK
A.Ü. B. E. ve S. Y. O. ERZURUM	105(SAY- SOZ/EA)	% 10	% 5	ELEME: Kızlar (100 m - 800 m) Erkekler (100 m-1500 m)	% 20	Cimnastik Sınava Beceri - Koordinasyon Branş Sınavları (Basketbol, Futbol, Güreş, Hentbol, Voleybol)	% 10 % 40 % 15	20 40
C. B. Ü. B. E. ve S. Y. O. MANİSA	105 (EA)	20 PUAN		ELEME: Dikey Sıyrama Top fırlatma 60 m koşu	8 Puan 10 Puan 10 Puan	Zorunlu Oyun Dallarını (Basketbol, Futbol, Hentbol, Voleybol) Cimnastik Sınava Özel Spor Dallarını (Rit. Cim., Alelli Cim. , Atletizm, Futbol, Voleybol, Basketbol, Eskrim, Güreş, Hentbol, Yüzme)	16 Puan 12 Puan 12 Puan	60 90
C.Ü. B. E. ve S. Y. O. SİVAS	110 (EA)	% 15	% 15	ELEME Kızlar (100 m - 800 m) Erkekler (100 m-1500 m)	5 - 5 Puan 5 - 5 Puan	Cimnastik Sınava Koordinasyon Testi Sportif Beceriler (Bayanlar 30 Puan, Erkekler 40 Puan) (Basketbol, Voleybol, Hentbol, Futbol)	10 Puan 10 Puan 70 Puan	
18 MART Ü. EĞT. FAK. B. E. ve S. ÖĞRT. ÇANAKKALE	Kazanmış Olmak	% 10	% 5	ELEME: Kızlar (100 m - 800 m) Erkekler (100 m-1500 m)	% 15 - % 20 % 15 - % 20	Cimnastik Sınava Seğmeli Dal (Basketbol, Hentbol, Voleybol, Futbol, Güreş, Judo, Taekwon-do)	% 25 % 25	10 20
G.Ü. B. E. ve S. Y. O. ANKARA	130 (SAY- SOZ/EA)	% 18	% 2	ELEME: Kızlar (100 m - 800 m) Erkekler (100 m-1500 m)	% 15 - % 15 % 15 - % 15	Cimnastik Sınava Genel Koordinasyon Seğmeli Dal (Basketbol, Futbol, Güreş, Halk Oyunları, Hentbol, Voleybol)	% 20 % 15 % 10	55 132
G. O. Ü. B. E. ve S. Y. O. TOKAT	105			ELEME Kızlar 800 m Erkekler 1500 m Çeviklik - Çabukluk ve Zig - Zag Testi Mekik Testi Şınav Testi Durarak Dikey Sıyrama Otur - Eriş Esneklik Testi	10 Puan 10 Puan 10 Puan 5 Puan 5 Puan 5 Puan	Genel Spor Bilgilerinin Ölçülmesi Cimnastik Sınava Ana Branş (Basketbol, Hentbol, Voleybol, Futbol, Güreş, Atletizm, Cimnastik) Ek Branşlar (Basketbol, Hentbol, Voleybol, Futbol, Güreş, Atletizm, Cimnastik) Fiziki Uygunluk	5 Puan 10 Puan 25 Puan 10 Puan 5 Puan	28 46

ÜNİVERSİTEİNİN ADI Bed. Eğt. Yük. O. ve S. Fak.	ÖSS PİANI	ETKİSİ	ÖÖBP ETKİSİ	BİRİNCİ AŞAMA SINAVI	ETKİSİ	İKİNCİ AŞAMA SINAVI	ETKİSİ	ALINACAK ÖĞRENCİ SAYISI	KIZ ERKEK
S. Ü. B. E. ve S. Y. O. KONYA	105 (SAY. SÖZ. EV)	% 20	% 10	ELEME Cooper Testi (Kızlar 2200 m. Erkekler 3100 m)		Sırat Koşu Testi Beceri ve Koordinasyon Testi ÜÇÜNCÜ AŞAMA SINAVI Özel Spor Dalları (Atletizm, Basketbol, Cimnastik, Güreş, Halk Oyunları, Hentbol, Judo, Masa Tenisi, Voleybol, Taekwon-do	% 20 % 20	40	110
S. D. Ü. BİRİDİR EĞT. FAK. B. E. ve S. BÖL. ISPARTA	120 (SAY. SÖZ.)	0,05	0,05	ELEME Cooper Testi (Kızlar 2000m, Erkekler 2400m)	150 Puan	Cimnastik Sınavı Dikey Sıyrama X mekik Sırat, Beceri, Çabukluk	140 P 90 P 90 P 140 P	15	35
A. Ü. B. E. ve S. Y. O. ANKARA	Kazanmış Olmak	% 20		ELEME Cooper Testi (Kızlar 2000m, Erkekler 2400m)		Dayanıklılık Koşu Testi El kuvveti + sırt - bacak kuvveti/ vücut ağrılığı Dikey Sıyrama Kuvveti Sırat Testi Beceri - Koordinasyon 60 aday mülakat	% 20 % 10 % 10 % 10 % 15 % 25		
H. Ü. S. Bil. ve Tek. Y. O. ANKARA	Kazanmış Olmak	% 30 x		Spor Genel Kültür Genel Yetenek Yabancı Dil	% 10 % 5 % 5	Dikey Sıyrama Bacak Kuvveti Sırat Beceri Dayanıklılık	% 6,25 % 6,25 % 5 % 15 % 17,5	10	20
L. Ü. EĞİT. FAK. B. E. ve S. Böl. MALATYA	125 (SAY. SÖZ.)			ELEME Cooper Testi (Kızlar 2100m, Erkekler 2900m)	% 25	100m Sırat Koordinasyon Testi	% 10 % 30	10	40
M. Ü. FEN - ED. FAK. B. E. ve S. BÖL. MERSİN	Kazanmış Olmak	EA %15	% 5	Mekik Koşusu	% 20	Dikey Sıyrama Esneklik 30m Sırat Beceri ve Koordinasyon	% 10 % 5 % 20 % 25	25	25

3. GEREÇ ve YÖNTEMLER

Bu bölümde Kocaeli Üniversitesi 1997-98 Öğretim yılında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü tarafından gerçekleştirilen özel yetenek sınavına katılan adayların performanslarını incelemek üzere geliştirilen testler, uygulama biçimleri ve derecelerin puana dönüştürülme kriterleri tanıtılmaktadır. I. ve II. Öğretim özel yetenek sınavları her öğretim için farklı tarihlerde olmak üzere toplam 8 günde yapılmıştır. Özel yetenek sınavına, I.öğretim için 78 kız ve 383 erkek ile II.öğretim için 78 kız ve 331 erkek olmak üzere, toplam 870 aday katılmıştır.

Sınavlar iki aşamalıdır. İlk iki günde eleme niteliğinde olan atletizm sınavları olup bu sınavlar şehir stadında gerçekleştirilmiştir. Bu elemeyi geçen adaylar daha sonraki iki gün boyunca beceri-denge-koordinasyon, mekik, sıçrama, esneklik, ritm ve cimnastik olmak üzere altı salon test sınavından sorumlu tutulmuşlardır.

3.1. Başarı Puanının Belirlenmesi

Üniversitemiz Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümüne başvuran adayların genel bir kesitini çıkarmayı amaçlayan ve bunun paralelinde başarı puanını %70 oranında etkileyen özel yetenek sınavı testlerinin kendi aralarındaki korelasyon ve anlamlılığını araştırmayı amaçlayan bu çalışmada adaylar sekiz ayrı sınava tabi tutulmuşlar ve bu sınavlar sonucunda adayların elde ettikleri dereceler puanlara dönüştürülmüştür. Bu puanların toplamı özel yetenek puanını meydana getirmektedir. Sınava alınacak adayların bir önkoşul olarak ÖSS I.basamak sınavından en az 105 (ÖSS-EA) taban puanına sahip olmaları gerekmektedir. Adayların OÖBP'ları YÖK'ten temin edilmiş ve ÖSS puanları YÖK tarafından öğrencilere gönderilen puan kartları ile tespit edilmiştir. Adayın genel başarı puanı KO.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü 1997-1998 Öğretim yılı özel yetenek sınav kılavuzunda belirtildiği şekilde ve Çizelge 3.1'de verilen oranlardaki katkısı ile hesaplanmıştır. Çalışmada objektif sonuçları elde edebilmek amacıyla ölçüm sistemlerinden

yararlanılmış, cimnastik ve ritm sınavında üç öğretim elemanının bağımsız olarak verdikleri puanların ortalaması alındıktan sonra başarı puanına yansıtılması sağlanmıştır.

Çizelge 3.1. Başarı puanın hesaplanması ve puanların dağılımı

1- ÖSS Puanı	%25
2- OÖBP	%5
3- Atletizm	30 puan (%21)
4- Esneklik Testi	5 puan (%3,5)
5- Dikey Sıçrama Testi	5 puan (%3,5)
6- Beceri- Denge- Koordinasyon Testi	25 puan (%15,5)
7- Mekik Testi	10 puan (%7)
8- Cimnastik Sınavı	20 puan (%14)
9- Ritm	5 puan (%3,5)

3.2. Atletizm Eleme Sınavları

Atletizm sınavları eleme niteliğinde olup erkekler için 100 m ve 1500 m, kızlar için 100 m ve 800 m olmak üzere sürat ve dayanıklılığı ölçmek amacıyla uygulanmıştır. Bu sınavların herhangi birinden puan alamayan aday elenerek ikinci aşama sınavlarına kabul edilmemiştir.

3.2.1. 100 m Sürat Koşusu

100 m sürat koşusu, İsmet Paşa Stadyumu'nun 100m'lik pistinde adayların tek kulvarda ayrı ayrı koşturulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçümler için fotosel ölçüm sistemi kullanılmış ve adayın çıkışı ile devre açılmış ve bitişte devre kapanarak derecesi (koşma süresi) saniye olarak tespit edilmiştir. Fotosel sisteminin çıkışında, bitiş noktasında ve fotosel okuyucusunun izlenmesinde 3 öğretim elemanı görev almıştır. Kız ve erkek adaylar için dereceler ayrı ayrı belirlenmiş ancak derecelerin puanlaması aynı puanlama üzerinden yapılmıştır.

Adaylara hangi koşullarda sınav dışı kalabilecekleri ve uyulması gerekli hususlar kayıt esnasında verilen kitapçıkla duyurulmuş ve her adayın kurallara uyması sağlanmıştır. Kurallara uymayan ve sınav dışı kalan adaylara ikinci bir hak verilmemiştir.

Çizelge 3.2. Bayan ve erkek adayların 100 m sürat koşusu dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması

DERECE		PUAN
KIZLAR(sn)	ERKEKLER(sn)	
13.91-14.00	11.81-11.90	15
14.01-14.10	11.91-12.00	14
14.11-14.20	12.01-12.10	13
14.21-14.30	12.11-12.20	12
14.31-14.40	12.21-12.30	11
14.41-14.50	12.31-12.40	10
14.51-14.60	12.41-12.50	9
14.61-14.70	12.51-12.60	8
14.71-14.80	12.61-12.70	7
14.81-14.90	12.71-12.80	6
14.91-15.00	12.81-12.90	5
15.01-15.10	12.91-13.00	4
15.11-15.20	13.01-13.10	3
15.21-15.30	13.11-13.20	2
15.31-15.40	13.21-13.30	1

3.2.2. 800m ve 1500m Orta Mesafe Koşusu

800m kızlar ve 1500m erkekler orta mesafe koşusu için İsmet Paşa Stadyumu kullanılmıştır. İsmet Paşa Stadyumu'nun 400 m'lik pistinde kız adaylar (800 m), 2 tam tur koşturulmuş ve erkek adaylar (1500 m) 3 tam tur artı 300 m koşturularak gerçekteştirilmiştir. Adaylar 10'ar kişilik gruplar halinde koşturulmuştur. Her adayın derecesi bir öğretim elemanı tarafından el kronometresiyle tutularak tespit edilmiştir. Bu koşular için toplam 12 öğretim elemanı görev yapmıştır.

Çizelge 3.3. Bayan ve erkek adayların 800 m ve 1500 m dayanıklılık koşusu dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması

DERECE		PUAN
KIZLAR(dak)	ERKEKLER(dak)	
2.38-2.40	4.40-4.42	15
2.41-2.43	4.43-4.45	14
2.44-2.46	4.46-4.48	13
2.47-2.49	4.49-4.51	12
2.50-2.52	4.52-4.54	11
2.53-2.55	4.55-4.57	10
2.56-2.58	4.58-5.00	9
2.59-3.01	5.01-5.03	8
3.02-3.04	5.04-5.06	7
3.05-3.07	5.07-5.09	6
3.08-3.10	5.10-5.12	5
3.11-3.13	5.13-5.15	4
3.14-3.16	5.16-5.18	3
3.17-3.19	5.19-5.21	2
3.20-3.22	5.22-5.24	1

3.3. İkinci Aşama Salon Test Sınavları

Atletizm sınavından puan olarak birinci aşamayı geçen toplam 870 aday salon test sınavlarına alınmışlardır. Bu sınavlar beceri-denge ve koordinasyon, mekik, esneklik, sıçrama, ritm ve cimnastik sınavlarıdır.

3.3.1. Beceri-Denge ve Koordinasyon Testi

Beceri-denge ve koordinasyon testi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nün kapalı spor salonunda gerçekleştirilmiştir. Ölçümlerde fotosel optik sistem kullanılmıştır. Beceri-denge ve koordinasyon testi 24 m gidiş 12 m ara ve 24 m dönüş olmak üzere toplam 60m mesafe üzerinden yapılmıştır. Bu test ile ilgili çalışmalar aşağıda verilmekte olup testler ve parkur ayrıca Şekil 3.1'de gösterilmiştir.

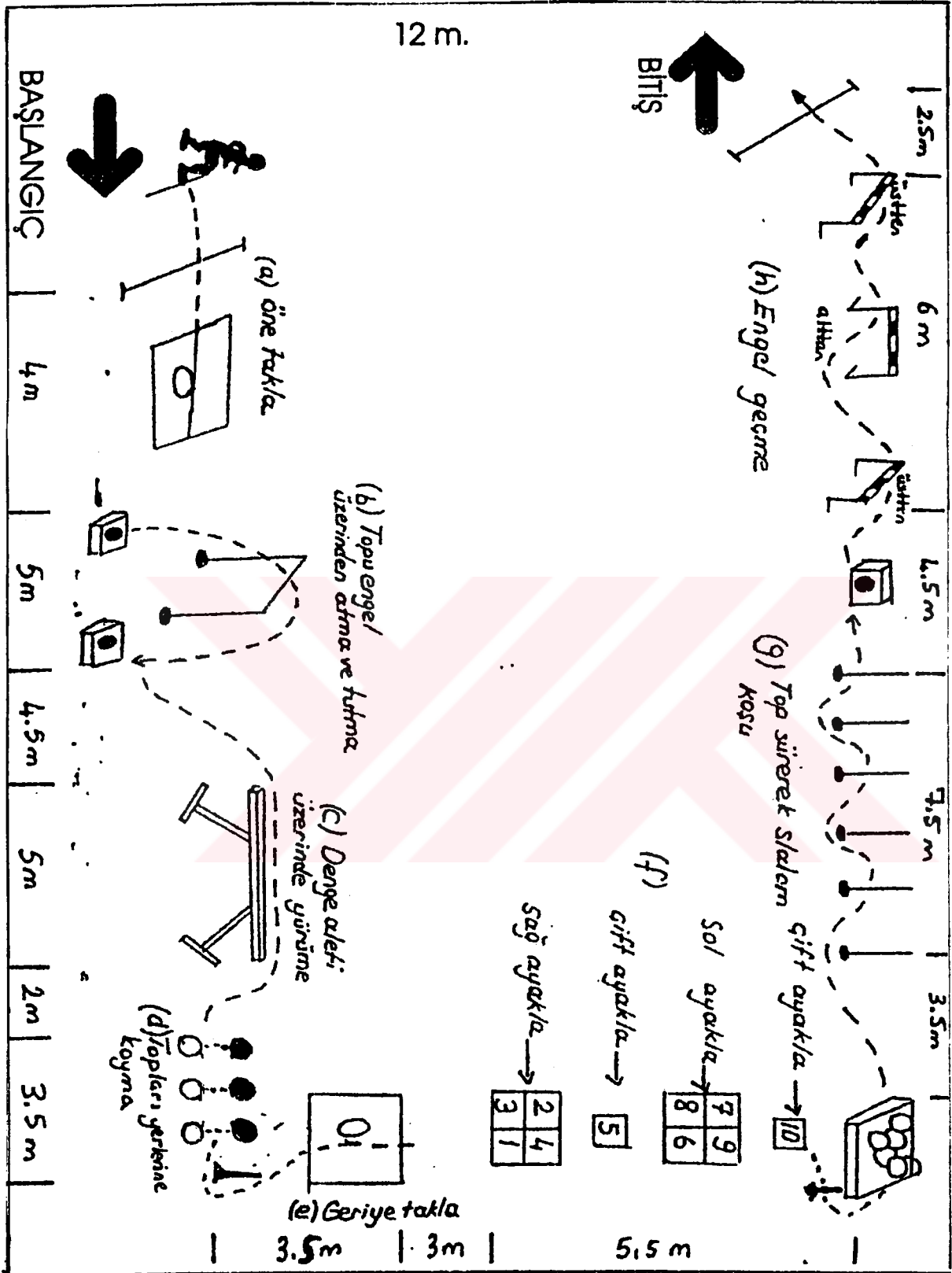
- a) Aday, optik gözler arasından geçerek parkura başlar ve minder üzerinde öne takla atar
- b) Aday, kutu içerisindeki basketbol topunu alır, topu ip üzerinden atıp tutarak diğer sabit kutuya koyar (İp yüksekliği erkeklerde 3m, kızlarda 2.5 m'dir). Aday topu ipin üzerinden geçirmek zorundadır. Top ipin altından geçerse, aday topu tekrar ipin üzerinden atmak suretiyle hareketine devam etmek zorundadır.
- c) Aday, denge aletinin üzerinde yürür veya koşar. Denge aletinden düşen aday, düştüğü yerden tekrar dengeye çıkarak yürümesini veya koşmasını tamamlamak zorundadır. Denge aletinin ucuna 1m kala işaretli çizgiden sonra iniş yapan adayın uygulaması geçerli sayılır. 1m'den daha önce inen aday geriye dönerek ve indiği yerden denge üzerine çıkarak hareketi tamamlamak zorundadır (Denge aleti kız ve erkeklerde 84cm yüksekliğindedir).
- d) Aday, birer metre aralıklarla yerleştirilmiş sağlık toplarını karşılarında bulunan kutulara koyar. Eğer toplar kutulardan dışarıya sekerse, tekrar alıp kutunun içerisine koyduktan sonra parkura devam eder.
- e) Aday, köşedeki slalom çubuğundan dönerek minder üzerinde geriye takla atar.
- f) Aday, ilk 4 kareye numara sırasına göre sağ ayakla sekme yapar ve 5 nolu kareye çift ayakla basar. Sonraki kareye numara sırasına göre sol ayakla sekme yapar ve 10 nolu kareye çift ayakla basarak hareketi tamamlar.
- g) Aday, kutuda bulunan basketbol, futbol veya hentbol toplarından birini alarak çizgiden itibaren top sürmeye başlar. Slalom çubuklarının arasından el veya ayakla top sürer ve belirlenen kutuya topu koyar. Aday top sürme esnasında her iki elini veya her iki ayağını ayrı ayrı kullanabilir.
- h) Aday, 1'nci engelin üzerinden 2'nci engelin altından, 3'ncü engelin üzerinden atlayarak hareketi tamamlar. Ardından 2.5m'lik mesafeyi koşar ve optik gözlerin arasından geçerek parkuru tamamlar.

Bu seri 25 puan üzerinden değerlendirilmektedir. Burada da hatalı çıkış veya kurallara uymama yaptırımı sınav dışı kalmak olup adaylar bu yönde uyarılmışlardır. Bu sınavda da, çıkışta bir öğretim elemanı, ara kademelerde iki ve bitiş çizgisinde bir ve okuyucu sistemi izlemek üzere bir öğretim elemanı olmak üzere toplam beş öğretim elemanı görev almıştır.

Çizelge 3.4. Bayan ve erkek adayların beceri-denge-koordinasyon dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması

DERECE		PUAN
KIZLAR(sn)	ERKEKLER(sn)	
30.00-30.49	28.00-28.49	25
30.50-30.99	28.50-28.99	24
31.00-31.49	29.00-29.49	23
31.50-31.99	29.50-29.99	22
32.00-32.49	30.00-30.49	21
32.50-32.99	30.50-30.99	20
32.00-33.49	31.00-31.49	19
33.50-33.99	31.50-31.99	18
34.00-34.49	32.00-32.49	17
34.50-34.99	32.50-32.99	16
35.00-35.49	33.00-33.49	15
35.50-35.99	33.50-33.99	14
36.00-36.49	34.00-34.49	13
36.50-36.99	34.50-34.99	12
37.00-37.49	35.00-35.49	11
37.50-37.99	35.50-35.99	10
38.00-38.49	36.00-36.49	9
38.50-38.99	36.50-36.99	8
39.00-39.49	37.00-37.49	7
39.50-39.99	37.50-37.99	6
40.00-40.49	38.00-38.49	5
40.50-40.99	38.50-38.99	4
41.00-41.49	39.00-39.49	3
41.50-41.99	39.50-39.99	2
42.00-42.49	40.00-40.49	1

Çizelge 3.4'te dereceler ve bu derecelerin puana dönüştürülme kriterleri verilmektedir. Burada derecelere esas olan zaman aralıkları saniye üzerinden kaydedilmiştir. Bu sınavda da sınav kurallarına uyulmaması halinde aday sınav dışı bırakılmış ve kendisine yeni bir hak verilmemiştir. Sınav dışı kalan aday bu sınavdan sıfır almış kabul edilmiştir.

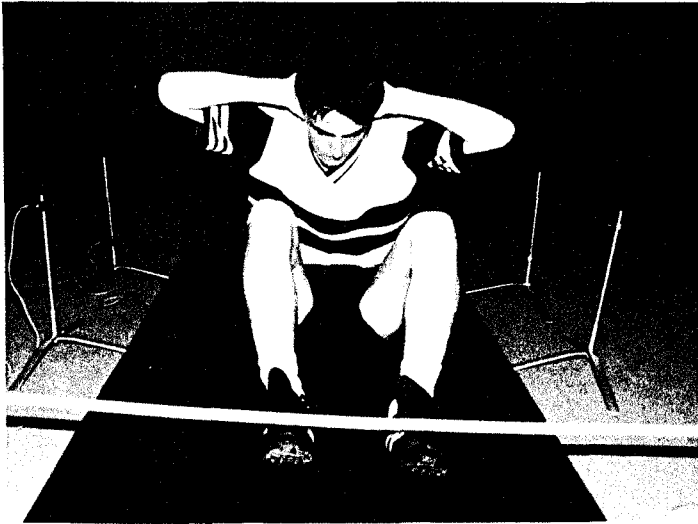
Şekil 3.1. Beceri-Denge ve Koordinasyon Testi için hazırlanan parkurun şeması

3.3.2. Mekik Testi

Şekil 3.2 'de görüldüğü gibi, aday ellerini ensesi arkasında birleştirerek mekik aleti üzerine sırt üstü yatar. Dizleri 90 derece olacak şekilde ayaklarını sabit çubuğa takar. 30 sn'lik süre içerisinde doğru olarak yaptığı her mekik hareketi sayılır ve değerlendirmeye alınır. Adayın tek hakkı vardır. Hareketin yanlış yapılması halinde hareket geçersiz sayılır ve puan verilmez.

Çizelge 3.5. Bayan ve erkek adayların mekik test sınavında mekik sayısına karşılık gelen puanları

MEKİK SAYISI		PUAN
KIZLAR	ERKEKLER	
34	40	10
33	39	9
32	38	8
31	37	7
30	36	6
29	35	5
28	34	4
27	33	3
26	32	2
25	31	1

Şekil 3.2. Mekik test sınavının yapılış şekli

3.3.3. Esneklik Testi

Aday dik durumda iken dizleri bükülmeksizin öne eğilir ve elleriyle mekanik aleti tek hamlede aşağıya iter. Adayın esnetme derecesine göre aşağıya doğru itilen hareketli gösterge esnetme derecesini cm cinsinden gösterir. Adaya iki hak tanınır ve her iki denemeden sonra en yüksek derece değerlendirmeye alınır. Esnetme esnasında adayın dizlerini bükerek ve birden fazla hamleyle aleti itmesi ve esnetme sonunda öne doğru düşmesi halinde derecesi geçersiz sayılır. Adaya üçüncü bir hak verilmez. Şekil 3.3'te esneklik testi görülmektedir.

Çizelge 3.6. Bayan ve erkek adayların esneklik dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması

DERECE		PUAN
KIZLAR	ERKEKLER	
30-29cm	30-28cm	5
28-27cm	27-25cm	4
26-25cm	24-22cm	3
24-23cm	21-19cm	2
22-21cm	18-16cm	1

Şekil 3.3. Esneklik test sınavının yapıış şekli

3.3.4. Sıçrama Testi

Şekil 3-4'te görüldüğü gibi, dikey sıçrama testi adayın beline takılan mekanik alet ile yapılır. Aday başlangıçta hareketsiz iken, daha sonra yukarıya doğru sıçrar ve sıçrama mesafesi alet üzerinde okunur. Bu test için adayın iki defa yapması sağlanır ve bunlardan iyi olan derece değerlendirilmeye alınır. Sıçrama esnasında adayın adım aldıktan sonra vücudunu geriye doğru açarak sıçraması ve sıçrama sonrası sıçrama yuvarlağının dışına düşmesi halinde derecesi geçersiz sayılır ve üçüncü bir hak verilmez.

Çizelge 3.7. Bayan ve erkek adayların sıçrama dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması

DERECE		PUAN
KIZLAR	ERKEKLER	
60-57 cm	75-72 cm	5
56-53 cm	71-68 cm	4
52-49 cm	67-64 cm	3
48-45 cm	63-60 cm	2
44-41 cm	59-56 cm	1

Şekil 3.4. Sıçrama test sınavının yapıış şekli

3.3.5. Ritm Testi

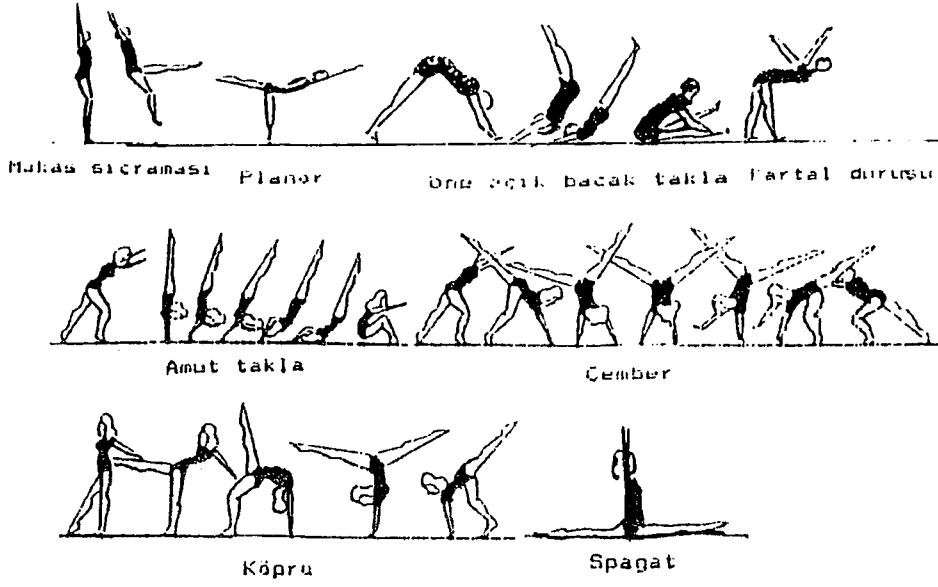
Ritm sınavı iki aşamada yapılmaktadır. Birinci bölümde adaydan sert bir cisim (kalem gibi) ile masaya vurularak oluşturulan ritmin doğru biçimde verilebilmesi istenir. İkinci olarak verilen bir sesin notasına göre değil sadece tek bir sesli harfe göre aynı rengi vermesi gerekir. Sınav 5 puan üzerinden değerlendirilir.

3.3.6. Cimnastik Testi

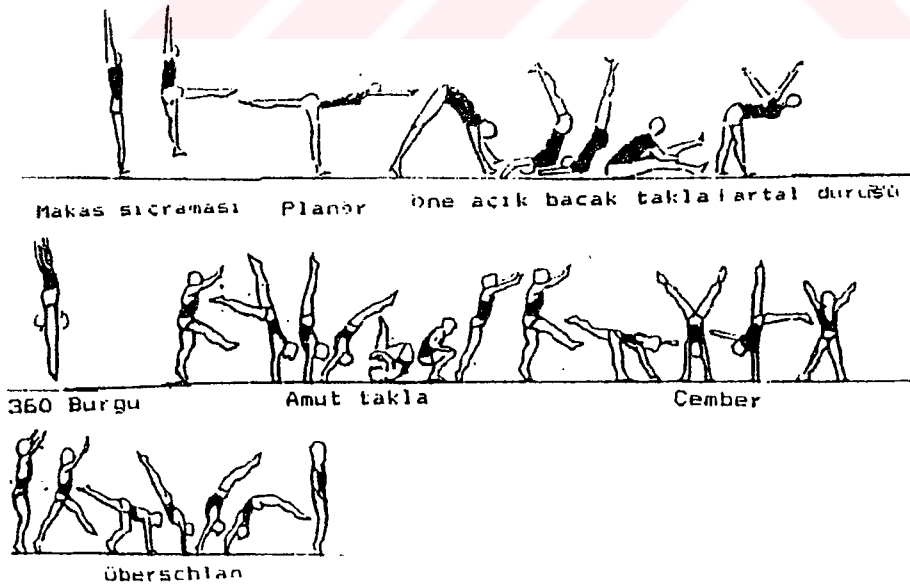
Cimnastik sınavında Şekil 3.5 ve 3.6'da verilen serilerin kız ve erkek adaylar tarafından sıralı olarak yapılması istenir. Değerlendirmeler Çizelge 3.8'deki puanlamaya göre yapılır. Sınav değerlendirmesinde objektifliği koruyabilmek amacıyla üç öğretim elemanı birbirinden bağımsız olarak puanlama yapar. Bu puanların ortalaması yetenek sınavına yansıtılır.

Çizelge 3.8. Bayan ve erkek adayların cimnastik dereceleri ve bu derecelerin puanlamaya yansıtılması

KIZLAR		ERKEKLER	
HAREKET	PUAN	HAREKET	PUAN
Makas sıçrama	1	Makas sıçrama	1
Planör	1	Planör	1
Öne açık bacak takla	1	Öne açık bacak takla	1
Kartal duruşu	1	Kartal duruşu	1
Amut takla	4+1	360° dönüşlü sıçrama	1
Çember	3	Amut takla	4+1
Köprü	4	Çember	3
Spagat	2	Überschlag	5
Kompozisyon	2	Kompozisyon	2

Şekil 3.5. Kızlar için geliştirilmiş cimnastik serisi

Şekil 3.6. Erkekler için geliştirilmiş cimnastik serisi

4. BULGULAR

Bu bölümde, Bölüm 3'te ayrıntıları sunulan pratik çalışmanın sonuçları irdelenecektir. Çalışmaya temel teşkil eden öğrenci sayısı toplam 870 (I.öğretim 78 kız, 383 erkek; II.öğretim 78 kız, 331 erkek) olup her öğrenci sekiz ayrı testten geçirilmiş ve dolayısıyla 10500 dolayında verinin istatistiksel analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu bölümde veriler kız ve erkeklerde ayrı ayrı ele alınarak incelenmiştir. Bunun nedeni her iki grup için de kriterlerin farklı olmasıdır. Ayrıca her grup kendi içinde I. Öğretim ve II. Öğretim başvurusu esas alınarak ayrı bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

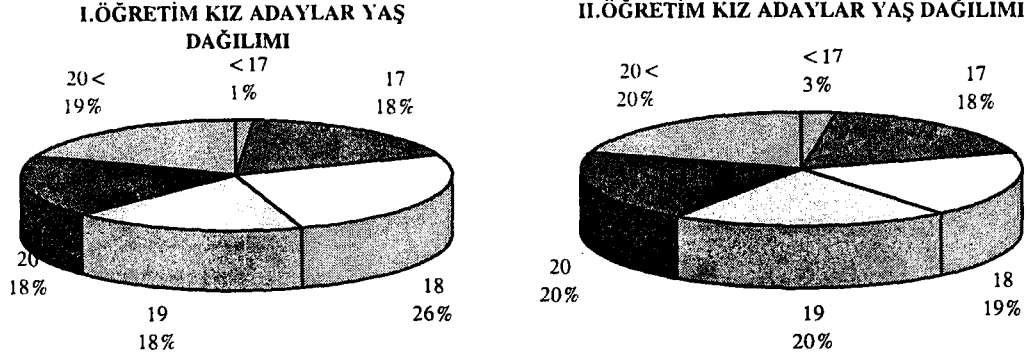
4.1. Kız Adaylar

Bu çalışmada I.öğretimde 78, II.öğretimde 78 kız öğrenci olmak üzere toplam 156 kız adayın 100 m, 800 m, esneklik, dikey sıçrama, beceri-denge ve koordinasyon, mekik ve cimnastik testlerinde aldıkları değerlerin başarı puanı, ÖSS ve OÖBP ile ilişkileri ve ayrıca kendi aralarındaki korelasyonları ve anlamlılık düzeyleri araştırılmaktadır.

4.1.1. Kız Adayların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Bölümümüze başvuran I. (gündüz eğitim) ve II.Öğretime (gece eğitimi) başvuran adayların yaş gruplarına göre dağılımı Şekil 4.1'de ayrı ayrı verilmektedir. Göze çarpan en önemli husus, her iki şekilde de görüldüğü gibi, adayların büyük bir bölümünün 17-20 yaş grubu içinde olmasıdır. Bu gruba giren aday sayısının oranı, toplam müracaat içinde, I.Öğretimde % 80 ve II.Öğretimde %77 dolayındadır. Bununla birlikte her iki öğretime başvuran kız adayların yaşlara göre dağılımı büyük

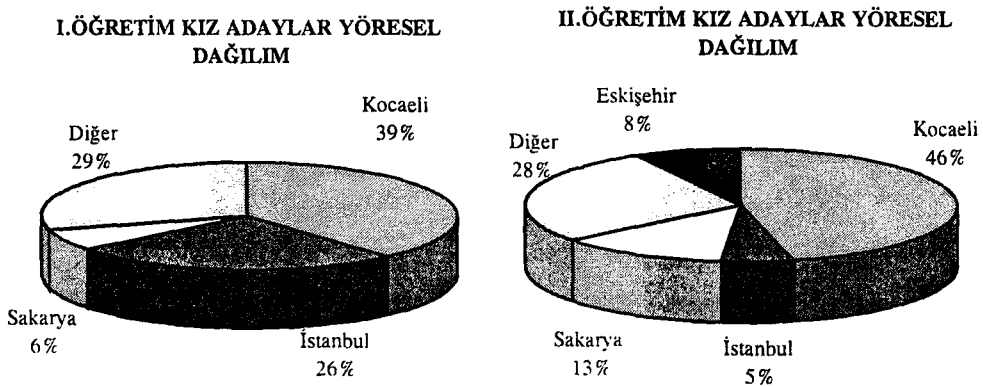
benzerlik göstermektedir. Başvuru şartları arasında yaş sınırlaması olmamasına rağmen 20 yaş üstü kız adayların oranının I.Öğretim için %19 ve II.Öğretim için %20 olduğu görülmektedir.

Şekil 4.1. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavına başvuran kız aday sayısının yaş gruplarına göre dağılımı

4.1.2. Kız Aday Sayısının Yörelere Göre Dağılımı

Bölümümüze başvuran adaylar ayrıca geldikleri illere göre sınıflandırılmış olup her iki öğretime başvuran adayların yöresel dağılımları Şekil 4.2.'de sunulmaktadır.

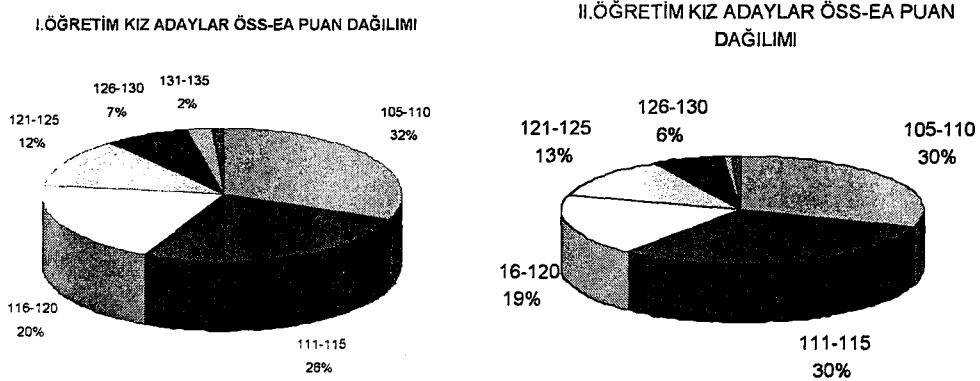

Şekil 4.2. Kız adayların sayılarının yörelere göre dağılımı

Şekilde de görüldüğü gibi kız adayların en çok başvuruda bulunduğu il I.Öğretimde %39 ve II.Öğretimde %46 olmak üzere büyük bir yüzde oranla Kocaeli ili olmaktadır. Kocaeli ilini sırasıyla I.Öğretimde %26 ile İstanbul, % 6 ile yine en yakın il olan Sakarya izlemektedir. II.Öğretimde durum farklı değil ancak Kocaeli ilini %13 ile Sakarya, %8 ile Eskişehir ve %5 ile İstanbul izlemektedir. Buradan da görülmektedir ki Bölümümüze başvuran adayların yaklaşık %75'i Kocaeli ve çevresi illerden gelmektedir. Tüm Marmara Bölgesi olarak ele alındığında bu oran %80'e ulaşmaktadır.

4.1.3. ÖSS-EA Puan Dağılımı

Kız adayların ÖSS-EA puanlarının dağılımı 105 ile 134 arasında değişmektedir. Dört yıllık bir üniversite programı çerçevesinde bir Öğretmenlik Bölümü olmamız nedeniyle adayların alt yapılarının eğitim-öğretim açısından verimli olabilmesi için olabildiğince iyi olmasında büyük yarar vardır. Bu nedenle Bölümümüze başvuran adayların altyapı bilgisini göstermesi itibarı ile ÖSS puanı önem arz etmektedir. Şekil 4.3'te kız adayların ÖSS-EA puanlarının dağılımı verilmektedir. Bu verilere göre adayların %60'ının ÖSS-EA puanı 105 ile 115 arasında değişmektedir. Bu olgu her iki öğretim için de geçerli görünmektedir.

Şekil 4.3. ÖSS-EA puanlarının kız aday sayısına göre dağılımı

4.1.4. Başarı Puanının ÖSS-EA ve Diğer Fiziksel Parametreler ile İlişkisi

Bölümümüze öğrenci kabulü başarı puanına göre yapılmaktadır. Başarı puanı Özel Yetenek Puanının %70'i, ÖSS-EA Puanın %25'i ve OÖBP'nin %5'inden oluşmaktadır. Özel Yetenek Puanı ise 100 m sürat koşusu, 800 m dayanıklılık koşusu ile beceri-denge koordinasyon, mekik, sıçrama, esneklik, cimnastik ve ritm test puanlarının toplamı olarak hesaplanmaktadır. Ritm (duyum) testi, sportif temele dayanmadığı için bu çalışmada değerlendirmeye alınmamıştır. Çizelge 4.1'de 1997 yılında I. ve II. Öğretim için özel yetenek sınavlarına katılan kız adayların başarı puanını oluşturan her parametre için ortalama, en küçük, en büyük değerleri ile standart sapmaları verilmektedir.

Çizelge 4.1. Kız adayların başarı puanını oluşturan sınavlarda elde ettikleri derecelerin en küçük, en büyük, ortalama değerleri ile standart sapma değerleri

	I.ÖĞRETİM			II.ÖĞRETİM		
	ORTALAMA	EN KÜÇÜK	EN BÜYÜK	ORTALAMA	EN KÜÇÜK	EN BÜYÜK
BAŞARI PUANI	50.3(±10.4)	32.7	81.1	52.6(±10.2)	32.8	73.3
ÖSS-EA	114.84(±6.9)	105.2	134.35	113.2(±5.7)	105.32	127.57
OÖBP	50.3(±7.6)	30.0	70.5	46.8(±7.1)	30.0	68.4
YETENEK	27.2(±14.6)	2.0	70.3	31.4(±14.1)	3.3	59.5
100 m	15.8(±1.0)	13.9	18.6	15.9(±0.9)	13.9	17.9
800 m	2.8(±0.3)	2.3	3.2	3.0(±0.3)	2.36	3.22
BECERİ-DENGE	43.9(±7.9)	31.6	65.6	40.4(±7.8)	31.4	77.5
DİK. SIÇRAMA	43.1(±5.3)	26.0	57.0	43.2(±5.2)	30.0	57.0
ESNEKLİK	17.1(±6.6)	0.0	29.1	19.1(±6.0)	0.0	31.3
MEKİK	25.2(±3.9)	16.0	32.0	28.6(±3.4)	20.0	36.0
CİMNASTİK	7.9(±5.3)	0.0	18.0	6.8(±4.4)	0.0	18.3

Bu veriler incelendiğinde özellikle ortalama değerler her iki öğretimde büyük paralellik arz etmektedir. Bununla birlikte II.Öğretim yetenek puanının biraz yüksek olduğu gözlenmektedir.

Kız adayların başarı puanlarının istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 4.2’de verilmektedir. Elde edilen veriler oldukça şaşırtıcıdır. Adayların başarı sıralamasında her iki öğretim için ÖSS-EA puanının anlamlı bir etkisi görülmemektedir ($p>0.05$). Buna karşın OÖBP’nin başarı puanı ile anlamlılığı farklılık göstermekte olup I.Öğretimde anlamlı bir ilişki saptanamazken, II.Öğretimde anlamlı sonuç elde edilmiş, başarı puanının OÖBP ile ters orantılı olarak değiştiği görülmüştür ($r=-0.25$, $p<0.05$).

Başarı puanının özel yetenek sınavı toplam puanı ile ilişkisi her iki öğretim için kuvvetli bir lineerlik içinde anlamlı olduğu saptanmıştır (I.Öğretim için $r=0.98$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.99$ ve $p<0.05$). Bu verilere göre adayların başarı sıralamasında en etkili faktör özel yetenek sınav puanı olmaktadır.

Çizelge 4.2. Başarı puanının diğer parametrelerle başarı sıralaması içindeki ilişkisi

BAŞARI PUANI				
DEĞİŞKENLER	KIZLAR(78 aday) I.ÖĞRETİM		KIZLAR(78 aday) II.ÖĞRETİM	
	r	p	r	p
ÖSS-EA	0.18	$p> 0.05$	0.14	$p> 0.05$
OÖBP	0.19	$p> 0.05$	- 0.25	$p< 0.05$
YETENEK	0.98	$p< 0.05$	0.99	$p< 0.05$
100 m	0.52	$p< 0.05$	0.49	$p< 0.05$
800 m	0.60	$p> 0.05$	0.12	$p> 0.05$
BECERİ-DENGE	0.46	$p< 0.05$	0.67	$p< 0.05$
DİKEY SİÇRAMA	0.29	$p< 0.05$	0.44	$p< 0.05$
ESNEKLİK	0.02	$p> 0.05$	0.13	$p> 0.05$
MEKİK	0.61	$p< 0.05$	0.60	$p< 0.05$
CİMNASTİK	0.71	$p< 0.05$	0.62	$p< 0.05$

Başarı puanının özel yetenek puanını oluşturan diğer parametrelerle ilişkisi farklılık göstermektedir. Başarı puanı, I.Öğretimde sırasıyla cimnastik, mekik, 100 m sürat koşusu, denge ve sıçrama ile anlamlı bir ilişki gösterirken esneklik ve 800 m ile anlamsız ilişki sergilemektedir.

4.1.5. Özel Yetenek ile Test Sınavları Arasındaki İlişki

Daha önce belirtildiği gibi kız adayların (hem I.Öğretim hem II.Öğretim) başarı puanı ile özel yetenek arasında doğru orantılı, kuvvetli ve anlamlı bir ilişki sözkonusudur. Öte yandan özel yetenek sınavını oluşturan testlerin de bu anlamlılığa katkıda buldukları görülmektedir. Ancak burada özel yetenek sınavını oluşturan her bir test sınavının birbirleri ile ve ayrıca özel yetenek sınavı ile ilişkisi irdelenmektedir. İstatistiksel analizler sonucu elde edilen değerler Çizelge 4.3'te verilmektedir.

Çizelge 4.3. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan kız adayların test sınavları ile özel yetenek puanı arasındaki ilişki

ÖZEL YETENEK SINAVI PUANI				
DEĞİŞKENLER	KIZLAR I.ÖĞRETİM		KIZLAR II.ÖĞRETİM	
	r	p	r	p
100 m	0.56	p< 0.05	0.48	p> 0.05
800 m	0.61	p< 0.05	0.11	p> 0.05
Beceri-denge-koordinasyon	0.45	p< 0.05	0.64	p> 0.05
Sıçrama	0.33	p< 0.05	0.46	p> 0.05
Esneklik	0.00	p> 0.05	0.10	p> 0.05
Mekik	0.63	p< 0.05	0.58	p> 0.05
Cimnastik	0.75	p< 0.05	0.63	p> 0.05

Çizelge 4.3'te de görüldüğü gibi test sınavlarının puanları ile özel yetenek puanı arasındaki ilişkinin esneklik dışında var olduğu görülmektedir. Değerler her iki öğretime başvuran adaylar için belirgin paralellik içindedir. Ancak anlamlılık ilişkisi tam olarak gözlenememektedir.

Özel yetenek testi ile en kuvvetli ilişki mekik, 100 m ve cimnastik arasında görülmektedir. Bu durum I. ve II.Öğretim sınavlarında aynı olup en zayıf ilişki esneklik ve 800 m testlerinin özel yetenek puanına katkısında görülmektedir.

Çizelge 4.4. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan kız adayların testler arasındaki başarı sıralamasına göre var olan ilişki dereceleri

DEĞİŞKENLER	KIZLAR I.ÖĞRETİM		KIZLAR II.ÖĞRETİM	
	r	p	r	p
100 m-800 m	0.70	p< 0.05	0.35	p< 0.05
100 m-Beceri denge k.	0.17	p> 0.05	0.38	p> 0.05
100 m-Dikey sıçrama	-0.50	p< 0.05	-0.42	p< 0.05
100 m- Esneklik	0.35	p< 0.05	0.06	p< 0.05
100 m-Mekik	-0.58	p> 0.05	-0.26	p< 0.05
100 m-Cimnastik	-0.17	p> 0.05	-0.03	p> 0.05
800 m-Beceri denge k.	0.32	p> 0.05	0.12	p> 0.05
800 m-Dikey sıçrama	-0.27	p< 0.05	-0.34	p> 0.05
800 m-Esneklik	0.31	p< 0.05	0.21	p< 0.05
800 m-Mekik	-0.43	p< 0.05	0.09	p< 0.05
800 m-Cimnastik	-0.23	p< 0.05	0.02	p> 0.05
Beceri denge k.-D.Sıçrama	-0.16	p> 0.05	-0.09	p> 0.05
Beceri denge k.-Esneklik	-0.13	p> 0.05	-0.05	p>0.05
Beceri denge k.-Mekik	-0.25	p< 0.05	-0.25	p> 0.05
Beceri denge k-Cimnastik	-0.44	p< 0.05	-0.37	p> 0.05
D.Sıçrama-Esneklik	-0.11	p> 0.05	0.03	p> 0.05
D.Sıçrama-Mekik	0.29	p< 0.05	0.34	p< 0.05
D.Sıçrama-Cimnastik	-0.02	p> 0.05	0.17	p> 0.05
Esneklik- Mekik	-0.16	p> 0.05	0.10	p> 0.05
Esneklik-Cimnastik	0.20	p> 0.05	0.28	p> 0.05
Mekik-Cimnastik	0.46	p> 0.05	0.40	p> 0.05

Çizelge 4.4'te özel yetenek sınavını oluşturan testlerin birbiri ile ilişkisi görülmektedir. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi, testler arasındaki ilişki derecesi ile anlamlılık ilişkisini net olarak vermektedir. Buna göre 100 m test sınavının lineer ve anlamlı ilişkisi yalnızca 800 m ve esneklik testlerinde görülmektedir.

800 m testinin en anlamlı ilişkisi 100 m ve esneklikle var olup diğer testlerle fazla bir anlam sergilememektedir. Çizelge 4.4'te görüldüğü gibi mekik-100 m, cimnastik-mekik ve 100 m-dikey sıçrama arasında bir ilişki gözlenmektedir. İlişkinin eksi işaret olmasının nedeni, korelasyonun dereceler üzerinden yapılması ve Bölüm 3'te açıklandığı gibi bazı testlerin (100 m, 800 m ve beceri-denge) dereceleri ile puanlamasının ters orantılı olarak değişmesindedir.

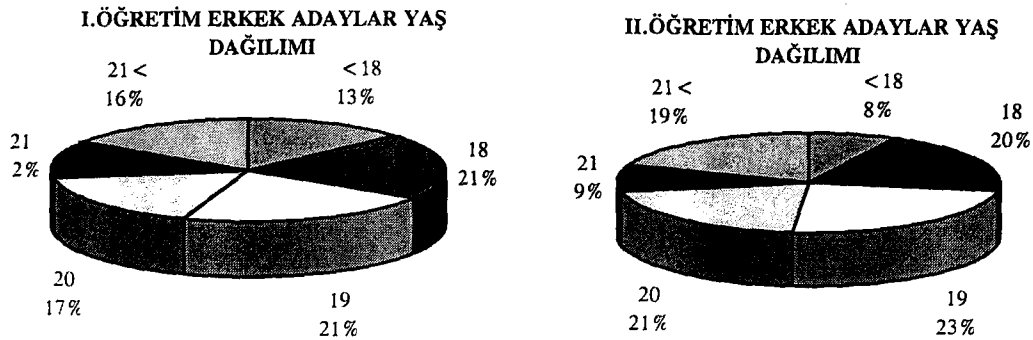
**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

4.2. Erkek Adaylar

Özel yetenek sınavlarına I.öğretimde 383, II.öğretimde 331 erkek öğrenci olmak üzere toplam 714 erkek aday katılmış ve adayların 100 m, 1500 m, esneklik, dikey sıçrama, beceri-denge ve koordinasyon, mekik ve cimnastik testlerinde aldıkları değerlerin başarı puanı, ÖSS ve OÖBP ile ilişkileri ve ayrıca kendi aralarındaki korelasyonları ve anlamlılık düzeyleri irdelenmektedir.

4.2.1. Erkek Adayların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

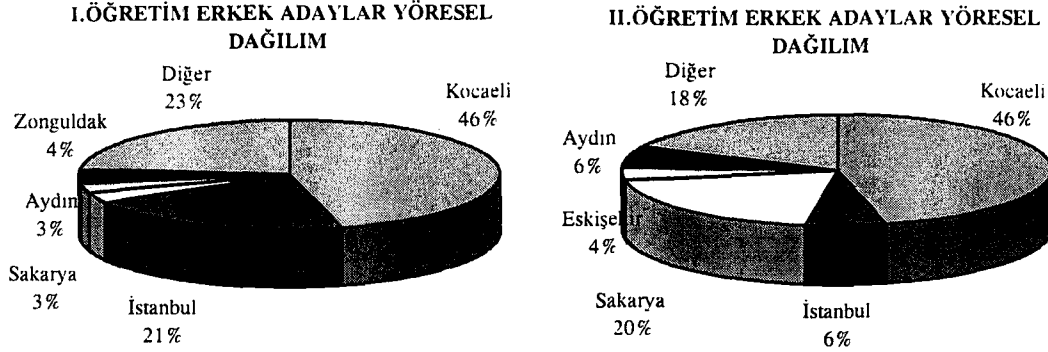
Bölümümüze başvuran erkek adayların yaşlarına göre dağılımı Şekil 4.4'te I.Öğretim ve II.Öğretim için ayrı ayrı verilmektedir. Her iki şekilde de görüldüğü gibi, adayların büyük bir bölümü 18-21 yaş grubu içindedir. Bu yaş grubuna giren aday sayısının oranı, toplam müracaat içinde, I.Öğretimde yaklaşık % 73 ve II.Öğretimde %81 olarak görülmektedir. Bununla birlikte her iki öğretime başvuran erkek adayların yaşlara göre dağılımı, kız adaylarda olduğu gibi büyük benzerlik göstermektedir. Başvuru şartları arasında yaş sınırlaması olmamasına rağmen 21 yaş üstü erkek adayların oranının I.Öğretim için %16 ve II.Öğretim için %19 olduğu görülmektedir.

Şekil 4.4. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavına başvuran erkek aday sayısının yaş gruplarına göre dağılımı

4.2.2. Erkek Aday Sayısının Yörelere Göre Dağılımı

Bölümümüze başvuran erkek adaylar ayrıca geldikleri illere göre de sınıflandırılmış olup her iki öğretime başvuran adayların yöresel dağılımları Şekil 4.5.'te görülmektedir.

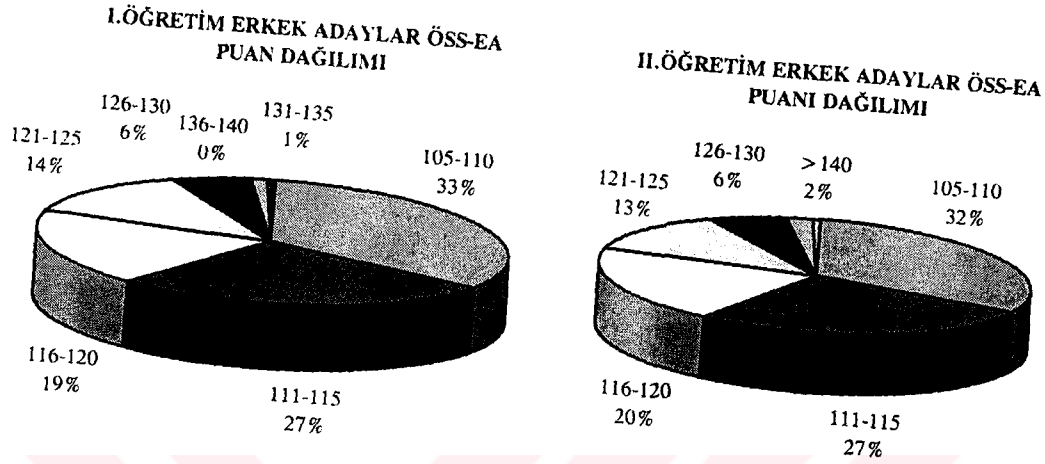
Şekil 4.5. Erkek adayların sayılarının yörelere göre dağılımı

Şekilde de görüldüğü gibi erkek adaylar en çok Marmara Bölgesinin özellikle Anadolu Bölümünden gelmektedirler. Bu verilere göre I. Öğretimde %46 ile Kocaeli başı çekmekte, ardından %21 ile İstanbul gelmektedir. II. Öğretimde durum aynı olup yine %46 ile Kocaeli gelmekte ve onu %20 ile Sakarya izlemektedir. Anlaşıldığı gibi Bölümümüze başvuran adayların yaklaşık %70'i Kocaeli ve çevresi illerden gelmektedir. Tüm Marmara Bölgesi olarak ele alındığında bu oran %80'e ulaşmaktadır. Bu anlamda kız ve erkek adaylar arasında belirgin benzerlik görülmektedir.

4.2.3. ÖSS-EA Puan Dağılımı

Erkek adayların ÖSS-EA puanlarının dağılımı 105 ve en yüksek 141 arasında değişmektedir. Bölümümüze başvuran adayların altyapı bilgisini göstermesinden

hareketle ÖSS puanı, özel yetenek sınavlarına katkısı açısından ele alınmalıdır. Erkek adayların ÖSS-EA puanlarının dağılımı Şekil 4.6'da verilmektedir. Bu verilerden hareketle Bölümümüze başvuran erkek adayların yaklaşık %30'unun üzerinde bir oran, 105 ile 110 arasındaki ÖSS-EA puanına sahip olduğunu göstermektedir.

Şekil 4.6. ÖSS-EA puanlarının erkek aday sayısına göre dağılımı

Buna karşın 125 üzerinde I.Öğretime başvuran aday %6'ya düşerken, 130 üzerinde puana sahip aday yüzdesi %1'ler mertebesinde olmaktadır.

4.2.4. Başarı Puanının ÖSS-EA ve Diğer Fiziksel Parametreler ile İlişkisi

Bölümümüze öğrenci alımında esas olan başarı puanı, daha önceden de belirtildiği gibi Özel Yetenek Puanının %70'i, ÖSS-EA puanının %25'i ve OÖBP'nin %5'inden oluşmaktadır. Bu açıdan özel yetenek sınavını oluşturan testlerin dereceleri ve puanlar bazında da ele alınması ve irdelenmesi gerekmektedir. Çizelge 4.5'te I.Öğretime ve ikinci öğretime başvuran adayların başarı puanlamasında etkili parametrelerin ortalama değerleri, en küçük ve en büyük değerleri ile standart sapmaları verilmektedir.

Çizelge 4.5. Erkek adayların başarı puanını oluşturan sınavlarda elde ettikleri derecelerin en küçük, en büyük, ortalama değerleri ile standart sapma değerleri

	I.ÖĞRETİM			II.ÖĞRETİM		
	ORTALAMA	EN KÜÇÜK	EN BÜYÜK	ORTALAMA	EN KÜÇÜK	EN BÜYÜK
BAŞARI PUANI	50.9(±12.4)	29.4	86.8	53.4(±11.1)	29.8	81.7
ÖSS-EA	114.14(±6.7)	105.0	141.6	114.1(±6.3)	105.0	141.5
OÖBP	46.9(±6.9)	31.4	71.6	46.2(±6.4)	30.0	71.6
YETENEK	28.6(±17.5)	1.0	81.8	32.2(±16.0)	1.0	74.0
100 m	12.9(±0.5)	11.5	14.9	12.8(±0.6)	11.3	17.7
1500 m	4.9(±0.3)	4.3	5.3	4.9(±0.3)	4.3	5.3
BECERİ-DENGE	36.8(±5.7)	27.5	63.1	34.9(±5.2)	27.7	68.2
DİK. SIÇRAMA	57.5(±6.8)	39.0	79.0	58.2(±6.5)	41.0	80.0
ESNEKLİK	15.5(±6.9)	0.0	29.9	16.0(±7.2)	0.0	31.0
MEKİK	28.8(±3.9)	4.0	36.0	29.8(±4.8)	0.0	37.0
CİMNASTİK	5.3(±4.6)	0.0	18.8	4.0(±3.6)	0.0	16.2

Çizelge 4.5'te görüldüğü gibi özellikle ortalama değerler her iki öğretimde büyük paralellik arz etmektedir. Bununla birlikte II.Öğretim yetenek puanının kız adaylarda olduğu gibi biraz yüksek olduğu gözlenmektedir.

Erkek adayların başarı puanlarının istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 4.6'da verilmektedir. Elde edilen veriler oldukça şaşırtıcıdır. Adayların başarı sıralamasında her iki öğretim için ÖSS-EA puanının anlamlı bir etkisi görülmemektedir ($p>0.05$). Buna karşın OÖBP'nin başarı puanı ile anlamlılığı farklılık göstermekte olup I.Öğretimde anlamlı bir ilişki saptanamazken, II.Öğretimde anlamlı sonuç elde edilmiş ve başarı puanının OÖBP ile ters orantılı olarak değiştiği görülmüştür ($r=-0.17$, $p<0.05$).

Başarı puanının özel yetenek sınavı toplam puanı ile ilişkisi her iki öğretim için kuvvetli bir lineerlik içinde anlamlı olduğu saptanmıştır (I.Öğretim için $r=0.99$,

$p < 0.05$; II.Öğretim için $r = 0.99$ ve $p < 0.05$). Bu verilere göre kız adaylarda olduğu gibi erkek adayların başarı sıralamasında da en etkili faktör özel yetenek sınavı puanı olmaktadır.

Çizelge 4.6. Başarı puanının diğer parametrelerle başarı sıralaması içindeki ilişkisi

BAŞARI PUANI				
DEĞİŞKENLER	ERKEKLER(383 aday) I.ÖĞRETİM		ERKEKLER(331 aday) II.ÖĞRETİM	
	r	p	r	p
ÖSS-EA	0.16	$p < 0.05$	0.00	$p > 0.05$
OÖBP	0.02	$p > 0.05$	0.17	$p < 0.05$
YETENEK	0.99	$p < 0.05$	0.99	$p < 0.05$
100 m	-0.25	$p < 0.05$	0.54	$p < 0.05$
1500 m	0.32	$p < 0.05$	0.37	$p < 0.05$
BECERİ-DENGE	-0.25	$p < 0.05$	-0.19	$p < 0.05$
DİKEY SIÇRAMA	0.37	$p < 0.05$	0.35	$p < 0.05$
ESNEKLİK	0.22	$p < 0.05$	0.18	$p < 0.05$
MEKİK	0.38	$p < 0.05$	0.43	$p < 0.05$
CİMNASTİK	0.78	$p < 0.05$	0.63	$p < 0.05$

Başarı puanının özel yetenek puanını oluşturan diğer parametrelerle ilişkisi farklılık göstermektedir. Başarı puanı, I.Öğretimde sırasıyla cimnastik, mekik, 100 m sürat koşusu, denge ve sıçrama ile anlamlı bir ilişki gösterirken esneklik ve 1500 m ile anlamsız ilişki sergilemektedir.

4.2.5. Özel Yetenek ile Test Sınavları Arasındaki İlişki

Daha önce belirtildiği gibi erkek adayların (hem I.Öğretim hem II.Öğretim) başarı puanı ile özel yetenek arasında doğru orantılı, kuvvetli ve anlamlı bir ilişki sözkonusudur. Öte yandan özel yetenek sınavını oluşturan testlerin de bu anlamlılığa katkıda buldukları görülmektedir. Ancak burada özel yetenek sınavını oluşturan her bir test sınavının birbirleri ile ve ayrıca özel yetenek sınavı ile ilişkisi irdelenmektedir. İstatistiksel analizler sonucu elde edilen değerler Çizelge 4.7’de verilmektedir.

Çizelge 4.7. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan erkek adayların test sınavları ile özel yetenek puanı arasındaki ilişki

ÖZEL YETENEK SINAVI PUANI				
DEĞİŞKENLER	ERKEKLER I.ÖĞRETİM		ERKEKLER II.ÖĞRETİM	
	r	p	r	p
100 m	0.26	p> 0.05	0.54	p> 0.05
1500 m	0.33	p> 0.05	0.36	p> 0.05
Beceri-denge-koordinasyon	0.25	p< 0.05	0.19	p> 0.05
Sıçrama	0.36	p> 0.05	0.34	p> 0.05
Esneklik	0.22	p> 0.05	0.19	p> 0.05
Mekik	0.38	p> 0.05	0.42	p> 0.05
Cimnastik	0.40	p> 0.05	0.66	p> 0.05

Çizelge 4.7’de de görüldüğü gibi, özel yetenek puanını oluşturan testler arasında esneklik hariç belirli oranlarda ilişki gözlenmektedir. Bu durum her iki öğretime başvuran adaylar için de geçerli olup testlerin ilişki düzeyleri her iki öğretimde de paralellik göstermektedir. Özellikle 1500 m, sıçrama, esneklik ve mekik için elde edilen ilişki düzeyleri her iki öğretim için neredeyse aynı bulunmuştur. Söz konusu ilişki, testlerin özel yetenek puanı ile ilişkisi olup, yine çizelgeden görüleceği gibi bu ilişkiler anlamlılık göstermemektedirler. Şüphesiz bu durumun bizim için anlamı var olup bu konuya tartışma bölümünde ayrıntılı olarak değinilecektir.

Çizelge 4.8’de özel yetenek sınavını oluşturan testlerin birbiri ile ilişkisi görülmektedir. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi, testler arasındaki ilişki derecesini ve anlamlılık ilişkisini net olarak vermektedir. Buna göre 100 m test sınavının lineer ve anlamlı ilişkisi yalnızca dikey sıçrama testinde görülmektedir.

Testlerin birbiri ile ilişkisinin zayıflığı, ancak özel yetenek sınavı üzerinde kuvvetli ve anlamlı bir ilişki sergilemesi, sınavın kurgusunun doğru olduğu ve her testin puanlama biçimi ve başarı puanına yansımada doğru ölçülerin kullanıldığını göstermektedir.

Çizelge 4.8. I.Öğretim ve II.Öğretim sınavlarına katılan erkek adayların testler arasındaki başarı sıralamasına göre var olan ilişki dereceleri

DEĞİŞKENLER	ERKEKLER I.ÖĞRETİM		ERKEKLER II.ÖĞRETİM	
	r	p	r	p
100 m-1500 m	0.00	p> 0.05	0.03	p> 0.05
100 m-Beceri denge k.	0.06	p> 0.05	0.13	p< 0.05
100 m-Dikey sıçrama	0.24	p< 0.05	0.42	p< 0.05
100 m- Esneklik	0.15	p< 0.05	0.05	p> 0.05
100 m-Mekik	0.16	p< 0.05	-0.20	p< 0.05
100 m-Cimnastik	0.10	p> 0.05	-0.19	p< 0.05
1500 m-Beceri denge k.	0.03	p> 0.05	-0.07	p> 0.05
1500 m-Dikey sıçrama	0.03	p> 0.05	-0.07	p> 0.05
1500 m-Esneklik	0.10	p< 0.05	0.07	p> 0.05
1500 m-Mekik	0.17	p< 0.05	0.26	p< 0.05
1500 m-Cimnastik	0.26	p< 0.05	0.26	p< 0.05
Beceri denge k.-D.Sıçrama	0.06	p> 0.05	-0.02	p> 0.05
Beceri denge k.-Esneklik	0.01	p> 0.05	-0.02	p> 0.05
Beceri denge k.-Mekik	0.04	p> 0.05	-0.01	p> 0.05
Beceri denge k-Cimnastik	0.16	p< 0.05	-0.11	p< 0.05
D.Sıçrama-Esneklik	0.14	p< 0.05	0.11	p> 0.05
D.Sıçrama-Mekik	0.19	p< 0.05	0.15	p< 0.05
D.Sıçrama-Cimnastik	0.23	p< 0.05	0.19	p< 0.05
Esneklik- Mekik	0.10	p> 0.05	0.13	p< 0.05
Esneklik-Cimnastik	0.24	p< 0.05	0.35	p< 0.05
Mekik-Cimnastik	0.23	p< 0.05	0.24	p< 0.05

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, bir önceki bölümde yer alan bulgular ışığında elde edilen sonuçların tez konumuz çerçevesinde değerlendirilmesi yapılacaktır.

5.1. Özel Yetenek Sınavına Başvuran Adayların Kesiti

Adayların büyük bir bölümü, kızlarda 17-20 yaş, erkeklerde 18-21 yaş grubu içinde yer almaktadır. Bu gruba giren aday sayısının oranı, toplam müracaat içinde, % 70-80 dolayında olmakta ve her iki öğretime başvuran adayların yaşlara göre dağılımı büyük benzerlik göstermektedir. Başvuru şartları arasında yaş sınırlaması olmamasına rağmen 20 yaş üstü adayların oranının %20 dolayında olduğu görülmektedir.

Bölümümüze girmek üzere başvuran ve sınava alınan adayların büyük bölümü (kızlarda %71, erkeklerde %70) Marmara Bölgesinin özellikle Anadolu Bölümünden gelmektedirler. Bu verilere göre Kocaeli'den başvuran adaylar neredeyse tüm adayların yarısını oluşturmaktadır (kızlarda %39-46; erkeklerde %46). Bu ili İstanbul ve Sakarya izlemektedir. Kısaca Bölümümüze başvuran adayların yaklaşık %70'i Kocaeli ve çevresi illerden gelmektedir. Tüm Marmara Bölgesi olarak ele alındığında bu oran %80'e ulaşmaktadır. Bu olgu kız ve erkek adaylar arasında belirgin benzerlik göstermektedir.

Adayların ÖSS-EA puanlarının dağılımı 105 ile 115 arasında yoğunlaşmakta, ortalama değer I. ve II. Öğretim için sırasıyla kızlarda 114.84 ve 113.2; erkeklerde 114.14 ve 114.1 dolayındadır. Dört yıllık bir üniversite programı izleyen ve Öğretmenlik Diploması veren Bölümümüzde adayların lise bilgi düzeylerinin iyi olması aranmaktadır. Bu ise ÖSS-EA puanı ile ölçülebilmektedir. Oysa Bölümümüze başvuran adayların büyük bölümü bir Üniversite programını izlemek için getirilen 120 puan sınırının altında kalmaktadır.

Sonuç olarak Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümüne Kocaeli ve çevresinde oturan, ÖSS-EA puanı 105 ile 115 arasında değişen 17-21 yaş grubu gençler başvuruda bulunmaktadır.

5.2. Başarı Puanını Etkileyen Faktörler

Çalışmamızda Bölümümüze öğrenci kabulünde esas olan başarı puanının hesaplanmasında %70 özel yetenek puanı, %25 ÖSS-EA puanı ve %5 OÖBP etkili olmaktadır.

Yaptığımız çalışmada ortaya çıkan nokta, tüm adaylar için, başarı puanının oluşumunda en etkili faktörün özel yetenek puanı olmasıdır. Yaptığımız istatistiksel çalışma sonucunda ulaştığımız noktada, ÖSS-EA puanı ile OÖBP'nin anlamlılığı olmadığı gibi nerdeyse hiç bir katkısı da söz konusu değildir. Bir başka deyişle başarı puanı, özel yetenek puanını oluşturan tek temel faktör konumunda olmaktadır.

Başarı Puanı ile ÖSS-EA Puanı Arasındaki İlişki

Adayların başarı puanlarının istatistiksel analiz sonuçlarına göre başarı sıralamasında her iki öğretim için ÖSS-EA puanının anlamlı bir etkisi görülmemektedir (I.Öğretim: kız adaylar $r=0.18$, $p>0.05$; erkek adaylar $r=0.16$, $p<0.05$; II.Öğretim: kız adaylar $r=0.14$, $p>0.05$, erkek adaylar $r=0.00$, $p>0.05$).

Başarı Puanı-OÖBP İlişkisi

Aynı şekilde OÖBP'nin I.Öğretimde başarı puanı arasında anlamlı bir ilişkisi saptanamazken, II.Öğretimde farklı sonuç elde edilmiş ve başarı puanının OÖBP ile ters orantılı olarak değiştiği görülmüştür (I.Öğretim: kız adaylar $r=0.19$, $p>0.05$; erkek adaylar $r=0.02$, $p>0.05$; II.Öğretim: kız adaylar $r=-0.25$, $p<0.05$, erkek adaylar $r=0.17$, $p<0.05$). Bölümümüze başvuran adayların orta öğretim puanlarının ortalaması 45 ile 50 arasında değişmektedir. En düşük puan 30.0 iken en yüksek puan 71.6 olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Başarı Puanı-Özel Yetenek Puanı İlişkisi

Başarı puanının belirlenmesinde en temel faktör olan özel yetenek puanı, atletizm (kızlarda 100 m ve 800 m; erkeklerde 100 m ve 1500 m), beceri-denge-koordinasyon, dikey sıçrama, esneklik, mekik, ritm ve cimnastik sınavlarından alınan puanların toplamından meydana gelmektedir. Bu sınavların puanlanması ve buna göre elde edilen puanların yetenek puanına katkısı Bölüm 3'te detaylı olarak verilmektedir. Başarı puanının, özel yetenek sınavı toplam puanı ile ilişkisinin, her iki öğretim için kuvvetli bir lineerlik içinde anlamlı olduğu görülmektedir (I.Öğretim için kızlarda $r=0.98$, $p<0.05$; erkeklerde $r=0.99$, $p<0.05$ ve II.Öğretim için kızlarda $r=0.99$ ve $p<0.05$; erkeklerde $r=0.99$, $p<0.05$). Bu verilere göre tüm adayların başarı sıralamasında en etkili faktör özel yetenek sınav puanı olmaktadır.

Özel Yetenek Puanı-Test Puanları İlişkisi

Özel yetenek puanını oluşturan testler arasında belirli oranlarda ilişki gözlenmektedir. Bu durum her iki öğretime başvuran adaylar için de geçerli olup testlerin ilişki düzeyleri her iki öğretimde de paralellik göstermektedir. Şüphesiz bu durum bizim için oldukça anlamlıdır. Testlerin birbiri ile ilişkisinin zayıflığı, ancak özel yetenek sınavı üzerinde kuvvetli ve anlamlı bir ilişki sergilemesi, sınavın kurgusunun doğru olduğunu ve her testin puanlama biçimi ve başarı puanına yansımada doğru ölçütlerin kullanıldığını göstermektedir.

100 m Sürat Koşusu

Çizelge 4.8'de özel yetenek sınavını oluşturan testlerin birbiri ile ilişkisi görülmektedir. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi, testler arasındaki ilişki derecesini ve anlamlılık ilişkisini net olarak vermektedir. Buna göre kızlarda 100 m test sınavının lineer ve anlamlı ilişkisi yalnızca 800 m (I.Öğretim için $r=0.70$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.35$, $p<0.05$) ve çok anlamlı olmamakla birlikte esneklik testlerinde görülmektedir (I.Öğretim için $r=0.35$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.06$, $p<0.05$). Bunun yanı sıra 100 m sürat koşusunun erkeklerde mekik ve dikey sıçrama (I.Öğretim için

$r=0.24$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.42$, $p<0.05$) ile de istatistiksel ilişkisi olduğu görülmektedir. Adayların 100 m koşusunda elde ettikleri ortalama dereceler ise I.Öğretim için kız ve erkek adaylarda $15.8(\pm 1.0)$ saniye ve $12.9(\pm 0.5)$ saniye olurken II.Öğretim için kızlarda $15.9(\pm 0.9)$ ve erkeklerde $12.8(\pm 0.6)$ saniye olarak tespit edilmiştir. Fotosel sistemiyle yapılan bu ölçümlerin ne denli duyarlılıkla ölçüldüğü standart sapma değerlerinden de anlaşılmaktadır. Öte yandan I. ve II.Öğretimde birbirinden bağımsız ve farklı zamanlarda yapılan bu sınavlarda kız ve erkek adayların elde ettikleri ortalama dereceler birbirine inanılmaz derecede yakın bulunmuştur.

1500 m ve 800 m Dayanıklılık Koşusu

Adayların 1500 m (erkekler) ve 800 m (kızlar) dayanıklılık koşusunda elde ettikleri ortalama dereceler ise I.Öğretim için kız ve erkek adaylarda $2.8(\pm 0.3)$ dakika ve $4.9(\pm 0.3)$ dakika iken bu değerler II.Öğretim için kızlarda $3.0(\pm 0.3)$ ve erkeklerde $4.9(\pm 0.3)$ dakika olarak belirlenmiştir. Ölçümlerin standart sapma değerleri ve ortalama değerlerin birbirine yakınlığı 100 m sürat koşusunda olduğu gibi son derece yakın ve anlamlıdır. 800 m koşusu kızlarda esneklikle anlamlı bir ilişki içindedir (I.Öğretim için $r=0.31$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.21$, $p<0.05$). Diğer testlerle anlamlılık ilişkisi kayda değer değildir. 1500 m erkekler dayanıklılık koşusunun en anlamlı ilişkisinin cimnastikle olduğu görülmektedir (I.Öğretim için $r=0.26$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.26$, $p<0.05$).

Beceri Denge ve Koordinasyon Testi

Beceri denge ve koordinasyon testi için elde edilen ortalama dereceler I.Öğretim için kız ve erkek adaylarda $43.9(\pm 7.9)$ saniye ve $36.8(\pm 5.7)$ saniye olup bu değerler II.Öğretim için kızlarda $40.4(\pm 7.8)$ ve erkeklerde $34.9(\pm 5.2)$ saniye olarak hesaplanmıştır. Ölçümlerin standart sapma değerleri ve ortalama değerlerinin birbirine yakınlığı 100 m sürat koşusunda olduğu gibi son derece yakın olmamakla birlikte ortalama değerler birbirine yakın bulunmuştur. Bunun nedeni bu testte zaman kaybının yapılan hataya bağlı olarak artmasıdır. Bu testin hem kız adaylarda hem de erkek adaylarda diğer testlerle anlamlı bir yakınlığı yoktur.

Dikey Sıçrama

Dikey sıçrama testinin ortalama dereceleri I.Öğretim için kız ve erkek adaylarda $43.1(\pm 5.3)$ cm ve $57.5(\pm 6.8)$ cm olup bu değerler II.Öğretim için kızlarda $43.2(\pm 5.2)$ ve erkeklerde $58.2(\pm 6.5)$ cm olarak saptanmıştır. Dikey sıçramanın en anlamlı ilişkisi kızlarda mekik (I.Öğretim için $r=0.29$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.34$, $p<0.05$) ile erkeklerde cimnastikle olduğu görülmektedir (I.Öğretim için $r=0.23$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.19$, $p<0.05$).

Esneklik

Esneklik testinin elde edilen değerlerine göre ortalama dereceleri I.Öğretim için kız ve erkek adaylarda $17.1(\pm 6.6)$ cm ve $15.5(\pm 6.9)$ cm olup bu değerler II.Öğretim için kızlarda $19.1(\pm 6.0)$ ve erkeklerde $16.0(\pm 7.2)$ cm olarak saptanmıştır. Ayrıca bu testin diğer testlerle anlamlılık ilişkisi kızlarda net saptanamazken erkeklerde cimnastikle anlamlı bir ilişki içinde olduğu görülmektedir (I.Öğretim için $r=0.24$, $p<0.05$; II.Öğretim için $r=0.35$, $p<0.05$).

Mekik

Adayların mekik testi sonunda elde ettikleri derecelerin ortalamaları I.Öğretim için kız adaylarda $25.2(\pm 3.9)$ mekik sayısı, erkek adaylarda $28.8(\pm 3.9)$ mekik sayısı olarak saptandı. II.Öğretim için bu değerler kızlarda $28.6(\pm 3.4)$ ve erkeklerde $29.8(\pm 4.8)$ mekik sayısıdır. Görüldüğü gibi ikinci öğretimin değerleri birinci öğretim değerlerine göre adayın performansını göstermesi açısından daha iyi bulunmuştur. Mekik testinin diğer testlerle olan yakınlık ilişkisi önceki testlerin analizinde açıklanmıştır.

Cimnastik

Adaylar her iki cins için ayrı ayrı hazırlanan cimnastik serilerini yaparak üç öğretim elemanı tarafından değerlendirilmişlerdir. Öğrencinin cimnastik puanı bu üç

ayrı değerlendirme puanının ortalaması olarak alınmıştır. Üç öğretim elemanının adaylara vermiş oldukları puanlar istatistiksel olarak incelenmiş ve bu puanların son derece anlamlı bir ilişki içinde olduğu saptanmıştır. Öğretim elemanlarının vermiş oldukları puanların istatistiksel ilişkisi Çizelge 5.1’de verilmektedir.

Çizelge 5.1. Cimnastik puanlarının birbiri ile anlamlılık ilişkisi

	II		III	
	r	p	r	p
I.ÖĞRETİM KIZ ADAYLAR				
I	0.90	<0.05	0.88	<0.05
II			0.93	<0.05
II.ÖĞRETİM KIZ ADAYLAR				
I	0.96	<0.05	0.85	<0.05
II			0.85	<0.05
I.ÖĞRETİM ERKEK ADAYLAR				
I	0.95	<0.05	0.90	<0.05
II			0.90	<0.05
II.ÖĞRETİM ERKEK ADAYLAR				
I	0.86	<0.05	0.89	<0.05
II			0.85	<0.05

Çizelgede görüldüğü gibi her üç öğretim elemanı tarafından adaylara verilen cimnastik puanları anlamlı ve kuvvetli bir ilişki göstermektedir. Öte yandan ortalama değerler karşılaştırıldığında, cimnastik puanı ortalamaları I.Öğretim için kız adaylarda 7.9(±5.3), erkek adaylarda 5.3(±4.6) olup bu değerler II.Öğretim için kızlarda 6.8(±4.4) ve erkeklerde 4.0(±3.6) dolayındadır.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Tez çalışmamızda yer alan kız ve erkek toplam denek (aday öğrenci) sayısı 870 olup, bu adayların ÖSS-EA puanları, OÖBP değerleri, özel yetenek puanları ile 100 m, 1500 m (kızlarda 800 m), mekik, beceri-denge-koordinasyon, dikey sıçrama, esneklik, cimnastik test sınav puanları olmak üzere toplam 10440 veri değerlendirilmiştir. Aday öğrencilerin yaş, geldikleri yöre ve test derecelerinin puana çevrilmesi aşamaları ele alındığında bu çalışmada değerlendirilen veri sayısı ortalama 20 000'e ulaşmaktadır. Ölçümlerden elde edilen tüm veriler bilgisayara tek tek yüklenmiş ve istatistiksel analizler de dahil olmak üzere tüm değerlendirmeler bilgisayar aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın hazırlanmasında EXCEL bilgi işlem, SPSS istatistik analiz programı ve WORD kelime işlem programları kullanılmıştır.

Çalışmamızın başlangıçtaki temel amacı;

1. Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne girmek isteyen adayların genel bir kesitini çıkarmak,
2. Bu adayların sınavlardaki performanslarını analiz etmek,
3. Sınavı kazanmada etkili parametreler arasında ilişkileri incelemek,
4. Elde edilen bulgular ışığında uygulanan sınav sistemini yeniden gözden geçirmek olarak özetlenebilir.

Varılan Sonuçlar:

Elde edilen bulguların ve istatistiksel analiz sonucunda varılan parametreler arasındaki ilişkilerin ışığında bu çalışmanın sonucu olarak ulaşılan noktalar aşağıda verilen kısa başlıklar altında özetlenmektedir.

1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümüne Kocaeli ve çevresinde oturan, ÖSS-EA puanı 105 ile 115 arasında değişen 17-21 yaş grubu gençler başvuruda bulunmaktadır.

2. Başarı puanı sıralamasında etkili olduğu öne sürülen üç parametreden (ÖSS-EA puanı %25 +OÖBP %5+Özel Yetenek Puanı %70) yalnızca özel yetenek puanının etkili olduğu, ÖSS-EA ve OÖBP'nin istatistiksel olarak başarı puanını anlamlı bir şekilde etkilemedikleri saptanmıştır.
3. Başarı puanını doğrudan etkileyen Özel Yetenek Puanı, kendisini meydana getiren test puanları ile anlamlı ilişki içinde, ancak test puanlarının kendi aralarında anlamlı ilişkiler içinde olmadıkları belirlenmiştir. Bu durum çelişkili ve anlamsız görünse de, sınavın mantığı içinde son derece anlamlı sonuçlar vermektedir. Özel yetenek puanının başarı puanını etkilemesi ve bu puanı oluşturan testlerle anlamlı ilişkide olması istenilen bir durumdur. Test sınavlarının kendi aralarında anlamlılık ilişkilerinin zayıf olması ise öğrenci seçiminin çok fazla ve birbirinden bağımsız parametrelere bağlı olduğunun göstergesidir. Bu sonuç, Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümüne öğrenci seçmek amacıyla yapılan özel yetenek sınavının kurgusunun doğru ve akılcı olduğunu onaylar.
4. Cimnastik sınavının elektronik sistemlere bağlanarak yapılamaması, relatif olma sorusunu gündemde tutmaktadır. Ancak Bölümümüzde halen uygulanan, üç ayrı öğretim elemanının puanlama yaparak ortalamasının alınması yönteminin doğruluğu, istatistiksel değerlendirme sonucunda varılan kuvvetli ve anlamlı ilişki nedeniyle ayrıca onaylanmış olmaktadır.

Öneriler:

1. Bu çalışmada elde edilen en önemli sonuçlardan birisi başarı puanının belirlenmesinde ÖSS-EA puan katkısının gözden geçirilmesidir. Daha önce de belirtildiği gibi ÖSS puanı bilgi birikiminin bir ölçüsü olarak alındığından, dört yıllık bir Üniversite programını adayların rahatlıkla izleyebilmesi için ÖSS puan katkısının başarı puanı üzerinde anlamlı olacak şekilde belirlenmesinde yarar vardır.
2. Özel Yetenek sınavında farklı performansları ölçmek üzere test sınav tekniklerinin geliştirilmesi, adayların bu yönde seçilmesi, bu tez çalışmasının

ortaya çıkardığı zgn sonuçlardan biridir. Çünkü zel Yetenek Sınavında farklı yapıda testlerin uygulanması (atletizm, cimnastik, beceri-denge-koordinasyon, sıçrama, mekik v.b.) Beden Eğitimi ğretmeni olarak yetiŐecek adayların çok yönlü sportif performansa sahip olmalarında önemli bir kriter olacaktır.

KAYNAKLAR

- ÖZER. K. (1990). Yetenek Seçiminde Yapısal Faktörler.Spor Bil.I.Ulusal Sempozyumu. Ankara. s.: 305.
- SEVİM. Y. (1995). Antrenman Bilgisi. Ankara. s.: 32, 55, 77, 107, 214.
- WEINECK. J. (1998). Optimales Training. 6.Baskı.
- WIRHED. R. (1984). Athletic Ability and the Anatomy of Motion.
- ERKAL. M. (1982). Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul. s.: 120.
- ASLAN. R. (1979). Beden Eğitimi Bilgileri. Ankara. s.: 1.
- KARAKÜÇÜK, S. (1989). Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi. Ankara. s.: 45, 55.
- ÖZEL YETENEK SINAV KILAVUZU. Kocaeli Üniversitesi, Fen-Ed.Fak. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü 1997-1998.

ÖZGEÇMİŞ

1963 yılında İstanbul'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nden 1985 yılında mezun oldu. 1986-1988 yılları arasında askerlik görevini tamamladıktan sonra 1988 yılında Kırklareli'de beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak göreve başladı. 1994 yılında Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Birimi okutman kadrosuna atandı. 1995 yılında aynı üniversitenin Fen-Edebiyat Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde Öğretim Görevlisi oldu. Aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisansa başladı.

Halen Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır.

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**